

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ

COM(94) 223 τελικό
Βρυξέλλες, 21.06.1994
94/ 0135 (COD)

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

**ΚΟΙΝΟΤΙΚΗ ΔΡΑΣΗ
ΣΤΟΝ ΤΟΜΕΑ ΤΗΣ ΤΟΞΙΚΟΜΑΝΙΑΣ**

Πρόταση
ΑΠΟΦΑΣΗΣ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

για την θέσπιση κοινοτικού προγράμματος δράσης
για την πρόληψη της τοξικομανίας
στο πλαίσιο δράσης
στον τομέα της δημόσιας υγείας (1995-2000)

(υποβληθείσα από την Επιτροπή)

ΚΟΙΝΟΤΙΚΗ ΔΡΑΣΗ
ΣΤΟΝ ΤΟΜΕΑ ΤΗΣ ΤΟΞΙΚΟΜΑΝΙΑΣ

I.	ΕΙΣΑΓΩΓΗ	3
II.	Η ΠΑΡΟΥΣΑ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΣΤΗΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ	4
III.	ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ ΤΩΝ ΕΝΕΡΓΕΙΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΤΟΞΙΚΟΜΑΝΙΑ ΠΟΥ ΕΧΟΥΝ ΗΔΗ ΠΡΑΓΜΑΤΟΠΟΙΗΘΕΙ ΣΕ ΚΟΙΝΟΤΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ	5
IV.	Η ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑΣ	7
A.	Στόχοι και μέσα	7
B.	Το πλαίσιο δημόσιας υγείας και ενέργειες πρόληψης στον τομέα της τοξικομανίας	9
Γ.	Το Ευρωπαϊκό Κέντρο Παρακολούθησης Ναρκωτικών και Τοξικομανίας	10
Δ.	Συνεργασία μεταξύ των κρατών μελών	10
Ε.	Συνεργασία με διεθνείς οργανισμούς και τρίτες χώρες στον τομέα της τοξικομανίας	11
V.	Η ΠΡΟΛΗΨΗ ΤΗΣ ΤΟΞΙΚΟΜΑΝΙΑΣ ΚΑΙ ΟΙ ΚΟΙΝΟΤΙΚΕΣ ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ	12
A.	Ένα διεπιστημονικό και πολυδιάστατο πλαίσιο	13
1.	Ειδικές ενέργειες πρόληψης	13
2.	Έγκαιρη διάγνωση και πληθυσμιακός έλεγχος	17
3.	Κοινωνική και επαγγελματική επανένταξη	18
4.	Οι κρατούμενοι τοξικομανείς	18
5.	Νόμιμες ουσίες	19
6.	Συλλογή δεδομένων	19
7.	Πραγματοποίηση και διάδοση της έρευνας	20
B.	Πρώτο πρόγραμμα κοινοτικής δράσης για την πρόληψη της τοξικομανίας	21
1.	Τομείς δραστηριοποίησης	21
2.	Διαβουλεύσεις και συμμετοχή	22
3.	Αξιολόγηση και εκθέσεις	22

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1. Η ανακοίνωση αυτή καθώς και η πρόταση για ένα πρόγραμμα πρόληψης της τοξικομανίας πρέπει να εξεταστούν στο διττό πλαίσιο, αφενός, της ανακοίνωσης της Επιτροπής της 24ης Νοεμβρίου 1993 σχετικά με ένα πλαίσιο δράσης στον τομέα της δημόσιας υγείας¹ και, αφετέρου, του σχεδίου δράσης της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την καταπολέμηση των ναρκωτικών², το οποίο υπέβαλε η Επιτροπή στο Συμβούλιο και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.
2. Η Επιτροπή στην ανακοίνωση της 24 Νοεμβρίου 1993 όρισε ένα πλαίσιο για τις μελλοντικές ενέργειες σε κοινοτικό επίπεδο, προκειμένου να επιτευχθούν οι στόχοι σχετικά με την προστασία της υγείας που ορίζονται στα άρθρα 3 (ξ) και 129 της συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας μετά την έναρξη ισχύος της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση. Ρόλος της Κοινότητας είναι η υποστήριξη των προσπάθειών των κρατών μελών στον τομέα της δημόσιας υγείας, η συμβολή στον καθορισμό και την εφαρμογή στόχων και στρατηγικών καθώς και στην προστασία της υγείας σε όλη την Κοινότητα, θέτοντας ως στόχο τα καλύτερα αποτελέσματα που έχουν ήδη επιτευχθεί σε ένα δεδομένο τομέα οπουδήποτε μέσα στην Κοινότητα.
3. Η Κοινότητα, αναλαμβάνοντας δράση δυνάμει του άρθρου 129, πρέπει να επιδοθεί στην πρόληψη των ασθενειών και την προστασία της υγείας. Η τοξικομανία αποτελεί τη μοναδική απειλή στην οποία κάνει ειδική αναφορά το άρθρο αυτό, η δε ανακοίνωση της Επιτροπής χαρακτήρισε την πρόληψή της ως ζήτημα προτεραιότητας για την κοινοτική δράση.
4. Η τοξικομανία είναι ένα πολύπλευρο πρόβλημα, που συνδέεται με μεγάλες κοινωνικές μάστιγες όπως ο κοινωνικός αποκλεισμός και η ανεργία καθώς και η εγκληματικότητα. Οι δυσκολίες που αντιμετωπίζουν τα κράτη μέλη στην καταπολέμηση των σοβαρών συνεπειών της στην κοινωνία οδήγησαν σε μία σειρά πρωτοβουλιών, οι οποίες ελήφθησαν τα τελευταία χρόνια σε κοινοτικό επίπεδο. Το μεγάλο φάσμα πρωτοβουλιών που ενέκρινε το Συμβούλιο και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο καταδεικνύει τη σοβαρότητα με την οποία αντιμετωπίζουν το πρόβλημα αυτό και την πεποίθησή τους ότι απαιτούνται ενέργειες σε κοινοτικό επίπεδο. Η Κοινότητα είναι σήμερα σε θέση να εδραιώσει τα επιτεύγματά της στον τομέα της πρόληψης της τοξικομανίας και να στηριχθεί στο έργο που έχει ήδη πραγματοποιηθεί προτείνοντας ένα πρόγραμμα προοπτικής για την καταπολέμηση της τοξικομανίας μέσα στο γενικό πλαίσιο της δημόσιας υγείας. Το πρόγραμμα αυτό φιλοδοξεί να καλύψει:
 - τη χρήση ναρκωτικών και ψυχοτρόπων ουσιών·
 - την κατάχρηση οινόπνευματων και φαρμακευτικών προϊόντων³.
 - την κακή χρήση χημικών ουσιών ή προϊόντων (διαλύτες, κτλ.) για την επίτευξη ναρκωτικού αποτελέσματος⁴.
5. Το πρόγραμμα βασίζεται, μεταξύ άλλων, σε μία ανάλυση της εμπειρίας που έχει αποκτηθεί από προηγούμενες κοινοτικές πρωτοβουλίες που ξεκίνησαν ύστερα από αίτημα των κρατών μελών. Επίσης, συνεκτιμά τις εργασίες που έχουν

¹ COM(93) 559 τελικό

² COM(94) 234 τελικό

³ Ιδίως των "φαρμάκων που χορηγούνται με ειδική ιατρική συνταγή" δυνάμει της οδηγίας 92/26/ΕΟΚ της 31.3.1992.

⁴ Οι όροι "χρήση", "κατάχρηση" και "κακή χρήση" χρησιμοποιούνται ευρέως για το χαρακτηρισμό εξαρτήσεων που απορρέουν από παράνομα και νόμιμα φάρμακα και ουσίες.

πραγματοποιηθεί σε άλλα πλαίσια στον τομέα της μείωσης της ζήτησης ναρκωτικών, π.χ. από το πρόγραμμα των Ηνωμένων Εθνών για το διεθνή έλεγχο των ναρκωτικών, από ειδικευμένα όργανα των Ηνωμένων Εθνών, ειδικότερα από την Παγκόσμια Οργάνωση Υγείας, ή από περιφερειακούς οργανισμούς, όπως το Συμβούλιο της Ευρώπης (Ομάδα Pompidou). Η ενίσχυση της συνεργασίας με αυτούς τους φορείς καθώς και η επέκταση του προγράμματος στις τρίτες χώρες, ιδίως στις χώρες της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης, θα αφορά τη διεθνή διάσταση του φαινομένου της τοξικομανίας.

II. Η ΠΑΡΟΥΣΑ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΣΤΗΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ

6. Δύο εκθέσεις σχετικά με τη μείωση της ζήτησης ναρκωτικών στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα παρείχαν πολύτιμες πληροφορίες⁵, απέδειξαν όμως ότι υπάρχει έλλειψη αξιόπιστων και συγκρίσιμων δεικτών, πράγμα που καθιστά δύσκολη τόσο την εκτίμηση του συνολικού αριθμού χρηστών ναρκωτικών όσο και τη σύγκριση των επιπέδων και των τάσεων της χρήσης ναρκωτικών. Το ευρωπαϊκό κέντρο παρακολούθησης των ναρκωτικών και της τοξικομανίας θα συμβάλει στην κάλυψη του κενού αυτού⁶. Παρά αυτή την έλλειψη διαθέσιμων δεδομένων, η δεύτερη έκθεση σχετικά με τη μείωση της ζήτησης ναρκωτικών αποκάλυψε τις εξής τάσεις:

- αύξηση της θνησιμότητας και της νοσηρότητας που συνδέονται με τη χρήση ναρκωτικών⁷.
- αύξηση του αριθμού των αιτήσεων για θεραπεία.
- αύξηση του αριθμού των πρώτων εμπειριών με τα ναρκωτικά.
- αυξημένο ποσοστό κρατούμενων τοξικομανών.
- αύξηση των κρουσμάτων AIDS που συνδέονται με τη χρήση ναρκωτικών.
- αυξανόμενη ανησυχία απέναντι στα προβλήματα που συνδέονται με τον HIV.

7. Ιδιαίτερη σημασία έχει το ζήτημα της τοξικομανίας στις φυλακές. Από τα στοιχεία φαίνεται ότι το ποσοστό τοξικομανών στο σύνολο των κρατούμενων ξεπερνά το 30% σε οκτώ κράτη μέλη (εκτιμήσεις που έδωσαν τα κράτη μέλη το 1993).

8. Ο υψηλός αριθμός κρουσμάτων AIDS που συνδέεται με τη χρήση ναρκωτικών αποτελεί ζήτημα μεγάλου προβληματισμού. Τα δεδομένα που παρέχονται από την παρακολούθηση του AIDS στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα και τις χώρες COST⁸ αποκαλύπτουν ότι κατά την περίοδο 1991-1993 οι χρήστες ενδοφλεβίως ναρκωτικών αντιπροσωπεύουν πάνω από το 34% των κρουσμάτων AIDS όσον αφορά τους άνδρες και πάνω από το 54% όσον αφορά τις γυναίκες· επιπλέον, η απόλυτη επίπτωση του AIDS στην ομάδα αυτή αυξάνεται συνεχώς.

9. Στο πλαίσιο των δημοσκοπήσεων του Ευρωβαρομέτρου⁹ που πραγματοποιήθηκαν το Μάρτιο και το Μάιο του 1992, η Επιτροπή διεξήγαγε μία ειδική έρευνα προκειμένου να εκτιμήσει το επίπεδο γνώσεων, τη στάση και τις απόψεις των Ευρωπαίων όσον αφορά τα παράνομα ναρκωτικά. Τα αποτελέσματα έδειξαν ότι σε πάνω από 500.000 νεαρούς Ευρωπαίους έχει προταθεί η χρήση ναρκωτικού πριν από την ηλικία των 15 ετών και σε 3.500.000 πριν από την ηλικία των 19 ετών. Τα

⁵ COM(90) 527 τελικό της 8.11.1990 και SEC(92) 725 τελικό της 25.5.1992

⁶ EE L 36 της 12.2.1993 σ. 1 και EE C 225 της 20.8.1993 σ. 3

⁷ Μόνο στο χώρο του Schengen, οι θάνατοι από υπερβολική δόση αυξήθηκαν από τα 1.034 περιστατικά το 1980 στα 4.843 περιστατικά το 1991 (δεν περιλαμβάνονται στοιχεία από το Βέλγιο, την Ελλάδα και τις Κάτω Χώρες) - Εθνικές στατιστικές - Ιντερπόλ - Λυών.

⁸ Κέντρο συνεργασίας ΠΟΥ-ΕΚ σχετικά με το AIDS, τριμηνιαία έκθεση, 30 Ιουνίου 1993.

⁹ Ευρωβαρόμετρο 37 - Ευρωπαϊκή εβδομάδα πρόληψης της τοξικομανίας

ναρκωτικά όπως η κάνναβις, η κοκαΐνη και η ηρωίνη είναι γενικά αρκετά γνωστά στους νεαρούς Ευρωπαίους, οι οποίοι όμως γνωρίζουν πολύ λιγότερα πράγματα για νέα ναρκωτικά όπως το κراك και το ecstasy και τους σχετικούς με αυτά κινδύνους. Τα άτομα στα οποία προτείνεται συχνότερα η χρήση ναρκωτικών έχουν τα εξής χαρακτηριστικά: είναι άνδρες, σπουδαστές ηλικίας κάτω των 35 ετών (όσον αφορά την ηρωίνη, την κάνναβι και την κοκαΐνη) και κάτω των 25 ετών (όσον αφορά το LSD, το κراك και το ecstasy). Παρ'όλο που η ίδρυση ειδικών κέντρων για τη μέριμνα των τοξικομανών είναι γενικά αποδεκτή, η θεραπεία τους με υποκατάστατα ναρκωτικά προκάλεσε ανάμικτες αντιδράσεις. Η δωρεάν διανομή συρίγγων είναι αποδεκτή μόνο από τους νέους, τους περισσότερο μορφωμένους και τους κατοίκους των μεγάλων πόλεων· τα πιο ηλικιωμένα άτομα ή εκείνα με χαμηλότερο μορφωτικό επίπεδο τάσσονται περισσότερο υπέρ της καταστολής ή/και της απομόνωσης των τοξικομανών.

III. ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ ΤΩΝ ΕΝΕΡΓΕΙΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΤΟΞΙΚΟΜΑΝΙΑ ΠΟΥ ΕΧΟΥΝ ΗΛΗ ΠΡΑΓΜΑΤΟΠΟΙΗΘΕΙ ΣΕ ΚΟΙΝΟΤΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο

10. Τα διαδοχικά Ευρωπαϊκά Συμβούλια του Μιλάνου (1985), της Χάγης και του Λονδίνου (1986) συζήτησαν το θέμα της τοξικομανίας. Τα κράτη μέλη κλήθηκαν να στηριχτούν στην εμπειρία τους στον τομέα της θεραπείας και της αποκατάστασης των τοξικομανών, προκειμένου να συμμετέχουν στην πληροφόρηση του διδακτικού προσωπικού, των γονέων και των νέων σχετικά με τους κινδύνους που περιλαμβάνει η τοξικομανία και να συνεργαστούν στη σύνταξη εκθέσεων και στην εκπόνηση συστάσεων σχετικά με τα μέτρα που μπορούν να ληφθούν σε κοινοτικό επίπεδο. Έκτοτε, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο επανέρχεται τακτικά στο πρόβλημα, όπως διαπιστώνεται με τις μεταγενέστερες δηλώσεις του, ιδίως με τη δήλωση του Δουβλίνου και της Ρώμης (1990), του Λουξεμβούργου και του Μάαστριχτ (1991), της Λισαβόνας (1992) και των Βρυξελλών (1993). Επιπλέον, το ευρωπαϊκό σχέδιο που ενέκρινε το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Ρώμης (1990) και επανεξέτασε το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Εδιμβούργου (1992) συνέβαλε σε μεγάλο βαθμό στην ανάπτυξη κοινοτικής δράσης στον τομέα της τοξικομανίας.

Το Συμβούλιο

11. Η καταπολέμηση της τοξικομανίας, θέμα που πρωποσιζήθηκε από τους Υπουργούς Υγείας σε άτυπη συνεδρίαση (1984), εξελίχθηκε στη συνέχεια σε κατά προτεραιότητα ενασχόληση του Συμβουλίου και των Υπουργών Υγείας που συνέρχονται στο πλαίσιο του Συμβουλίου. Η Επιτροπή διαβίβασε διαδοχικά στο Συμβούλιο των Υπουργών Υγείας δύο ανακοινώσεις, από τις οποίες η μία αφορούσε τη συνεργασία σε κοινοτικό επίπεδο στον τομέα των προβλημάτων που σχετίζονται με την υγεία¹⁰ προσδιόριζε την καταπολέμηση της τοξικομανίας ως μιάς από τις προτεραιότητες, και η άλλη τις κοινοτικές ενέργειες για την καταπολέμηση των ναρκωτικών¹¹. Προσανατολισμένη στις δραστηριότητες που συνδέονται με την πρόληψη και την αγωγή σε θέματα υγείας, αυτή η τελευταία ανακοίνωση εντάσσεται στο πλαίσιο μιας πιο ολοκληρωμένης προσέγγισης στο πρόβλημα των ναρκωτικών, συμπληρώνοντας τα ειδικά μέτρα καταπολέμησης της παραγωγής και της προσφοράς που προτείνονται σε μια σύσταση για απόφαση του Συμβουλίου σχετικά με τη συμμετοχή της Κοινότητας στις προκαταρκτικές εργασίες και στη διεθνή διάσκεψη για την κατάχρηση και το λαθρεμπόριο ναρκωτικών¹².

¹⁰ COM(84) 502 τελικό

¹¹ COM(86) 601 τελικό

¹² COM(86) 457 τελικό

12. Προοδευτικά, το Συμβούλιο και οι Υπουργοί Υγείας που συνεδριάζουν στο πλαίσιο του Συμβουλίου συγκεκριμενοποίησαν τη βούληση για συντονισμένες ενέργειες, την οποία εξέφρασε το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Χάγης, εγκρίνοντας μία σειρά ψηφισμάτων και συμπερασμάτων¹³ που καλούν την Επιτροπή να υποστηρίξει τα κράτη μέλη στους παρακάτω τομείς: πληθυσμιακός έλεγχος, υγειονομικά δεδομένα, πρόληψη του AIDS στους τοξικομανείς, εφαρμογή συντονισμένων ενεργειών πρόληψης της τοξικομανίας, ανταλλαγή πληροφοριών και περιοδική σύνταξη εκθέσεων σχετικά με τη μείωση της ζήτησης ναρκωτικών, επανένταξη των κρατούμενων τοξικομανών και συντονισμός δύο ευρωπαϊκών εβδομάδων πρόληψης της τοξικομανίας. Το θέμα ανακίνησαν και οι Υπουργοί Παιδείας.
13. Η Επιτροπή, προκειμένου να ανταποκριθεί σε αυτά τα ειδικά αιτήματα, καθόρισε ορισμένους θεμελιώδεις στόχους, οι οποίοι συνεπάγονται την προώθηση και τη διευκόλυνση:
- των ανταλλαγών εμπειριών και πληροφοριών μεταξύ των κρατών μελών στους τομείς της πρωτοβάθμιας, δευτεροβάθμιας και τριτοβάθμιας πρόληψης της τοξικομανίας·
 - της υλοποίησης δοκιμαστικών σχεδίων στους παραπάνω τομείς, ιδίως σε εκείνους που εμπλέκουν περισσότερα κράτη μέλη ή που ενδέχεται να χρησιμεύσουν σε άλλα κράτη μέλη ως σημεία αναφοράς·
 - της στενότερης συνεργασίας μεταξύ των εθνικών δομών και των μη κυβερνητικών οργανώσεων·
 - της δημιουργίας κοινοτικών δικτύων των μη κυβερνητικών οργανώσεων (ΜΚΟ).
14. Ακολουθώντας τις συστάσεις του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου του Δουβλίνου (1990), η Επιτροπή υπέβαλε στο Συμβούλιο πρόταση κανονισμού σχετικά με την ίδρυση ενός Ευρωπαϊκού Κέντρου Παρακολούθησης Ναρκωτικών και Τοξικομανίας, η οποία εγκρίθηκε στις 8 Φεβρουαρίου 1993¹⁴. Ο κανονισμός αυτός, ο οποίος τέθηκε σε ισχύ στις 30 Οκτωβρίου 1993 μετά την απόφαση του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου στις Βρυξέλλες σύμφωνα με την οποία έδρα του Κέντρου ορίζεται η Λισαβόνα, προβλέπει ότι μία από τις πρώτες προτεραιότητες του Κέντρου, και η οποία πρέπει να αποτελέσει αντικείμενο ιδιαίτερης προσοχής κατά το αρχικό τριετές πρόγραμμα εργασίας του, είναι η ζήτηση ναρκωτικών και η μείωση της ζήτησης ναρκωτικών.

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο

15. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο διαδραμάτισε σημαντικό ρόλο στο να τεθούν τα ναρκωτικά στην ημερήσια διάταξη σε κοινοτικό επίπεδο εκδίδοντας από το 1980 και μετά διάφορα ψηφίσματα σχετικά με το θέμα αυτό¹⁵ και δημιουργώντας το 1985 μία εξεταστική επιτροπή σχετικά με το πρόβλημα των ναρκωτικών στα κράτη μέλη της Κοινότητας". Μετά την έκθεση αυτής της εξεταστικής επιτροπής, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο συνέταξε δύο ψηφίσματα¹⁶, τα οποία ζητούν την ανάληψη

¹³ Κατάλογος στο παράρτημα

¹⁴ ΕΕ L 36 της 12.2.1993 σ. 1 και ΕΕ C 225 της 20.8.1993 σ. 3

¹⁵ Ιδίως:

Ψήφισμα της 10.3.1980 (ΕΕ C 85 της 8.4.1980 σ. 15)

Ψήφισμα της 14.5.1982 (ΕΕ C 149 της 14.6.1982 σ. 120)

Ψήφισμα της 13.9.1985 (ΕΕ C 262 της 14.10.1985 σ. 119 έως 123)

¹⁶ Ψηφίσματα της 9.10.1986 (ΕΕ C 283 της 10.11.1986, σ. 79) και της 18.1.1989 (ΕΕ C 47 της 27.2.1989, σ. 51)

συντονισμένων ενεργειών προκειμένου να επιλυθεί το πρόβλημα των ναρκωτικών και τη χάραξη ολοκληρωμένης κοινοτικής πολιτικής για την καταπολέμηση των ναρκωτικών, η οποία να καλύπτει, όσον αφορά τη μείωση της ζήτησης, την πρόληψη, την αποτοξίνωση και την επανένταξη. Πιο συγκεκριμένα, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο δίνει έμφαση στην ανάγκη να εξασφαλιστεί ότι καταβάλλονται περισσότερες προσπάθειες για την αποθάρρυνση του δυνητικού χρήστη, ιδίως των νέων ατόμων με την αγωγή σε θέματα υγείας.

IV. Η ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑΣ

A. Στόχοι και μέσα

16. Σύμφωνα με το άρθρο 129, η ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με τη δημόσια υγεία εντοπίζει την τοξικομανία ως ζήτημα με προτεραιότητα για την ανάληψη μελλοντικών ενεργειών στο πλαίσιο ειδικού προγράμματος. Κατά την κατάρτιση του προγράμματος αυτού, η Επιτροπή εντόπισε συγκεκριμένες δραστηριότητες που εστιάζονται στην πρόληψη της τοξικομανίας. Οι δραστηριότητες αυτές πρέπει να είναι συνεκτικές και συμπληρωματικές με τα άλλα προγράμματα και δραστηριότητες που προτείνονται δυνάμει του πλαισίου δημόσιας υγείας.
17. Οι μελλοντικές κοινοτικές ενέργειες στον τομέα της δημόσιας υγείας πρέπει να λαμβάνουν υπόψη την αρχή της επικουρικότητας και τους προβληματισμούς που εκτίθενται στην παράγραφο 27 της ανακοίνωσης της Επιτροπής. Η Κοινότητα θα προβεί σε ενέργειες μόνον εάν, και στο βαθμό που, οι στόχοι είναι αδύνατον να επιτευχθούν επαρκώς από τα ίδια τα κράτη μέλη και μπορούν συνεπώς, λόγω των διαστάσεων ή των αποτελεσμάτων των προτεινόμενων ενεργειών, να επιτευχθούν καλύτερα σε κοινοτικό επίπεδο. Οι δραστηριότητες πρέπει να επιλέγονται με βάση προηγούμενη αξιολόγηση και να αποφέρουν κοινοτική προστιθέμενη αξία, επιτυγχάνοντας ταυτόχρονα την καλύτερη δυνατή σχέση κόστους-αποτελεσματικότητας.
18. Ειδικότερα, στο μέλλον θα χρησιμοποιηθούν τα παρακάτω κριτήρια για την εκτίμηση της ανάγκης ανάληψης κοινοτικών ενεργειών στον τομέα της τοξικομανίας:
 - δραστηριότητες, τις οποίες λόγω των διαστάσεών τους τα κράτη μέλη δεν μπορούν, ή μπορούν μόνο μεγάλες δυσκολίες, να εφαρμόσουν·
 - δραστηριότητες, η κοινή εφαρμογή των οποίων μπορεί να αποφέρει προφανή οφέλη, ακόμη και μετά τη συνεκτίμηση του επιπλέον κόστους που συνεπάγονται·
 - δραστηριότητα η οποία, εξαιτίας της συμπληρωματικής φύσης της με το έργο που εκτελείται σε εθνικό επίπεδο, δίνει τη δυνατότητα λήψης σημαντικών αποτελεσμάτων σε ολόκληρη την Κοινότητα·
 - δραστηριότητα η οποία οδηγεί, όταν αναγνωρίζεται η ανάγκη, στην καθιέρωση κανόνων και προτύπων για την ορθότερη πρακτική·
 - δραστηριότητες που συμβάλλουν στην ενίσχυση της αλληλεγγύης και της κοινωνικής συνοχής στην Κοινότητα και προάγουν τη συνολική αρμονική της ανάπτυξη.
19. Σύμφωνα με την ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με το πλαίσιο για τη δημόσια υγεία, ο ρόλος της Επιτροπής θα συνίσταται:

- στην προώθηση της ανταλλαγής πληροφοριών και μοντέλων ορθής πρακτικής, ειδικότερα μέσω δικτύων και άλλων συστημάτων ανταλλαγής·
- στην υποστήριξη με την παροχή των κατάλληλων κινήτρων·
- την προώθηση και το συντονισμό, εφόσον χρειαστεί, δραστηριοτήτων σε κοινοτικό επίπεδο.

Η Επιτροπή θα υποστηρίξει, ειδικότερα, προτάσεις που θα υποβληθούν από τα κράτη μέλη και πρωτοβουλίες στις οποίες συμμετέχουν οργανώσεις και υπηρεσίες που είναι δραστήριες στον τομέα της πρόληψης της τοξικομανίας. Επιπλέον, η Επιτροπή θα αναπτύξει συνεργασία με διεθνείς οργανώσεις και διακρατικές ενώσεις που είναι δραστήριες στον τομέα αυτό.

20. Προκειμένου να επιτευχθεί το μεγαλύτερο δυνατό αποτέλεσμα με τους περιορισμένους πόρους που διατίθενται, έχει σημασία να επικεντρωθεί η Επιτροπή στην υποστήριξη σχεδίων στα οποία συνήθως συμμετέχουν διάφορα κράτη μέλη. Κατά τον τρόπο αυτό θα καταστεί δυνατή η μεγιστοποίηση του αντίκτυπου των μέτρων, εξασφαλίζοντας έτσι τη διαφάνεια και την προστιθέμενη αξία των κοινοτικών ενεργειών.
21. Πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη προσοχή στην υποχρέωση που περιλαμβάνει το άρθρο 129, το οποίο ορίζει ότι οι απαιτήσεις στον τομέα της προστασίας της υγείας αποτελούν συνιστώσα των άλλων πολιτικών της Κοινότητας. Πολλές πτυχές της κοινοτικής πολιτικής υπεισέχονται στο ζήτημα της πρόληψης της τοξικομανίας και η Επιτροπή με την ανακοίνωση σχετικά με τη δημόσια υγεία αναλαμβάνει να εξασφαλίσει την πλήρη συνεκτίμηση της προστασίας της υγείας καθώς και των ζητημάτων πρόληψης της τοξικομανίας. Η Επιτροπή καθιέρωσε κατάλληλες διαδικασίες προκειμένου να εξασφαλίσει ότι τηρείται η δέσμευση αυτή με τον κατάλληλο συντονισμό και διαβουλεύσεις κατά τη χάραξη των σχετικών πολιτικών. Επιπλέον, η Επιτροπή θα υποβάλλει σε ετήσια βάση έκθεση σχετικά με τις πτυχές των πολιτικών που αφορούν την προστασία της υγείας, η οποία θα αποτελεί μέρος της ετήσιας έκθεσης της Επιτροπής.
22. Όσον αφορά τις άλλες κοινοτικές πολιτικές και μέσα που μπορεί να επηρεάσουν την πρόληψη της τοξικομανίας, μπορούμε να δώσουμε τα παρακάτω παραδείγματα:
 - ορισμένα μέσα σχετικά με την ολοκλήρωση της ενιαίας αγοράς και την πολιτική των καταναλωτών, ιδίως στον τομέα πρόδρομων ουσιών, των φαρμακευτικών προϊόντων, των φαρμάκων καθώς και στον τομέα των επικίνδυνων ουσιών και παρασκευασμάτων·
 - τις πολιτικές και τα μέσα που εμπίπτουν στον κοινωνικό τομέα και αφορούν κυρίως τους μετανάστες, τη φτώχεια, την απασχόληση, την προστασία της υγείας των εργαζομένων και το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο·
 - εκπαίδευση και κατάρτιση των νέων και των ειδικών στον τομέα της υγείας, και δραστηριότητες απευθυνόμενες στους νέους στον τομέα του πολιτισμού, της επικοινωνίας και της πληροφόρησης·
 - μέσα που αποσκοπούν στην προστασία των δικαιωμάτων των πολιτών, όπως μέτρα σχετικά με την προστασία προσωπικών δεδομένων·
 - έρευνα σχετικά με τα συστήματα υγείας, τη συμπεριφορά των τοξικομανών όπως περιγράφεται στην πρόταση της Επιτροπής για ένα ειδικό πρόγραμμα

B. Το πλαίσιο της δημόσιας υγείας και η πρόληψη της τοξικομανίας

23. Η σπουδαιότητα που αποδίδεται στην καταπολέμηση της τοξικομανίας στο πλαίσιο της δημόσιας υγείας αντανακλά τις μεταβαλλόμενες αντιλήψεις σχετικά με τον τρόπο διεξαγωγής του αγώνα κατά των ναρκωτικών, τόσο σε παγκόσμιο επίπεδο όσο και σε επίπεδο κρατών μελών. Στο παρελθόν, η στρατηγική που ακολουθούσε η διεθνής κοινότητα έτεινε να επικεντρώνεται περισσότερο στη μείωση της προσφοράς και στην πάταξη του λαθρεμπορίου. Ακόμη και όταν θεσπίζονταν μέτρα για τη μείωση της ζήτησης, βασιζόνταν κυρίως στην εφαρμογή της νομοθεσίας. Πολύκιριθμοι παράγοντες συντέλεσαν στη σταδιακή τροποποίηση της στρατηγικής αυτής, μεταξύ των οποίων:

- η αδιάκοπη εισροή ναρκωτικών, παρ' όλες τις προσπάθειες για την καταπολέμηση του λαθρεμπορίου και τη μείωση της προσφοράς·
- η αυξανόμενη κακή χρήση και κατάχρηση νομίμων ουσιών και προϊόντων·
- οι αυξημένοι κίνδυνοι μόλυνσης από μεταδοτικές ασθένειες, όπως η ηπατίτιδα και το AIDS, που συνδέονται ιδίως με την ενδοφλέβια χρήση ναρκωτικών·
- η ανάγκη να αναπτυχθούν προσεγγίσεις που θα συμπληρώνουν την παρακολούθηση της εφαρμογής της νομοθεσίας, προκειμένου να ικανοποιηθούν οι υγειονομικές και κοινωνικές ανάγκες των χρηστών.

Οι παράγοντες αυτοί οδήγησαν στο να δοθεί μεγαλύτερη έμφαση στη μείωση της ζήτησης ως μέρος μιας ολοκληρωμένης προσέγγισης του προβλήματος των ναρκωτικών, και στην ανάδειξη της πρόληψης ως ζητήματος προτεραιότητας.

24. Πράγματι, η τάση αυτή επιβεβαιώθηκε πρόσφατα από τα Ηνωμένα Έθνη ενώ είναι εμφανής και στις πολιτικές που ακολουθούν σήμερα τα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Κοινότητας. Η προληπτική προσέγγιση στην κατανάλωση ναρκωτικών και οι συνέπειές της εντάσσονται όλο και περισσότερο στο γενικότερο πλαίσιο των υγειονομικών, κοινωνικών και εκπαιδευτικών πολιτικών και δομών¹⁸.
25. Η τοξικομανία δεν μπορεί να εξεταστεί ως μεμονωμένο ζήτημα καθώς συχνά σχετίζεται με άλλα προβλήματα και ζητήματα δημόσιας υγείας, όπως το κάπνισμα, οι μεταδοτικές ασθένειες, η προαγωγή της υγείας και η αγωγή σε θέματα υγείας, τα οποία αποτελούν ήδη αντικείμενο μεμονωμένων κοινοτικών προγραμμάτων ή θα αντιμετωπιστούν συντονισμένα σε μελλοντικά προγράμματα. Ειδικότερα, η διάδοση του HIV στους χρήστες ενδοφλεβίως ναρκωτικών προκαλεί μεγάλο προβληματισμό. Στο πλαίσιο αυτό πρέπει να υπογραμμιστεί ότι οι χρήστες ενδοφλεβίως ναρκωτικών συγκεντρώνουν τους τρεις γνωστούς τρόπους μετάδοσης του HIV, δηλαδή τη μετάδοση με το αίμα, τη σεξουαλική επαφή και από τη μητέρα στο παιδί.
26. Εξάρτηση προκύπτει επίσης ως αποτέλεσμα της κατάχρησης οινοπνεύματος και φαρμακευτικών ουσιών ή από την κακή χρήση χημικών προϊόντων, όπως οι διαλύτες, ιδίως από νεαρά άτομα. Για το λόγο αυτό απαιτούνται αποτελεσματικές στρατηγικές πληροφόρησης και αγωγής στον τομέα της υγείας.
27. Επίσης, είναι σαφές ότι οι ενέργειες πρόληψης της τοξικομανίας στα πλαίσια της πολιτικής δημόσιας υγείας πρέπει να είναι συντονισμένες με την πολιτική εφαρμογής

¹⁷ COM(94)68 τελικό της 30.03.1994

¹⁸ SEC (92) 725 τελικό της 25.5.1992

της νομοθεσίας, από τη στιγμή που η πολιτική αυτή μπορεί να περιλαμβάνει μία κοινωνικο-ιατρική διάσταση (π.χ. εναλλακτικές λύσεις στη φυλάκιση του παρανομούμενου χρήστη) και μία διάσταση υγείας (π.χ. υγειονομική μέριμνα των κρατούμενων τοξικομανών).

Γ. Το Ευρωπαϊκό Κέντρο Παρακολούθησης Ναρκωτικών και Τοξικομανίας

28. Το Ευρωπαϊκό Κέντρο Παρακολούθησης Ναρκωτικών και Τοξικομανίας (ΕΚΠΝΤ) δημιουργήθηκε προκειμένου να παρέχει στην Κοινότητα και στα κράτη μέλη αντικειμενικές, αξιόπιστες και συγκρίσιμες πληροφορίες σε ευρωπαϊκό επίπεδο σχετικά με τα ναρκωτικά, την τοξικομανία και τις συνέπειές τους. Προκειμένου να επιτευχθεί ο στόχος αυτός, το Κέντρο πρέπει να συλλέγει, να καταγράφει και να αναλύει τις πληροφορίες που υπάρχουν, συμπεριλαμβανομένων των στοιχείων εκείνων που προκύπτουν από την έρευνα, τα οποία ανακοινώνουν τα κράτη μέλη καθώς και εκείνα που προέρχονται από κοινοτικές πηγές, από εθνικές μη κυβερνητικές πηγές και από αρμόδιους διεθνείς οργανισμούς· να πραγματοποιεί έρευνες, προπαρασκευαστικές μελέτες και μελέτες σκοπιμότητας, καθώς και τις δοκιμαστικές δράσεις που είναι αναγκαίες για την εκπλήρωση των καθηκόντων του· να διοργανώνει συνεδριάσεις εμπειρογνομόνων και να δημιουργεί, εν ανάγκη, για το σκοπό αυτό ad hoc ομάδες εργασίας· να δημιουργεί και να παρέχει ένα ανοιχτό αρχείο επιστημονικής τεκμηρίωσης και να διευκολύνει την προώθηση των ενημερωτικών δραστηριοτήτων· να προσφέρει ένα οργανωτικό και τεχνικό σύστημα ικανό να παρέχει πληροφορίες για παρόμοια ή συμπληρωματικά προγράμματα ή δράσεις που πραγματοποιούνται στα κράτη μέλη· να δημιουργεί και συντονίζει, σε συνεργασία και συνεννόηση με τις αρμόδιες αρχές και οργανισμούς των κρατών μελών, το Ευρωπαϊκό Δίκτυο Πληροφόρησης για τα ναρκωτικά και την τοξικομανία (REITOX), ένα μηχανοργανωμένο δίκτυο που αποτελεί την υποδομή συλλογής και ανταλλαγής πληροφοριών και τεκμηρίωσης· να διευκολύνει τις ανταλλαγές πληροφοριών μεταξύ αρμοδίων, ερευνητών, επαγγελματιών και παραγόντων που ασχολούνται με την καταπολέμηση των ναρκωτικών στους κυβερνητικούς ή μη κυβερνητικούς οργανισμούς.
29. Το Κέντρο θα διαδραματίσει σημαντικό ρόλο στον τομέα της μείωσης της ζήτησης ναρκωτικών, στον οποίο θα δοθεί ιδιαίτερη προσοχή κατά τη διάρκεια των τριών πρώτων ετών λειτουργίας του. Η Επιτροπή και τα κράτη μέλη, ως μέλη του διοικητικού συμβουλίου, θα μπορούν να εξασφαλίζουν ότι το Κέντρο εκπληρώνει πλήρως την αποστολή του. Στον τομέα της μείωσης της ζήτησης ναρκωτικών ειδικότερα, το Κέντρο θα διαδραματίσει ρόλο σε ορισμένους τομείς που καλύπτονται από την ανακοίνωση αυτή, και συγκεκριμένα στα στατιστικά και επιδημιολογικά δεδομένα, στην έρευνα, τις μελέτες και επισκοπήσεις καθώς και στην αξιολόγηση.
30. Οι δραστηριότητες του Κέντρου που αφορούν τη συλλογή και διάδοση πληροφοριών θα συμβάλλουν ιδιαίτερα στις τυχόν προτάσεις για ενέργειες και μέτρα που θα υποβληθούν και θα διευκολύνουν τη χάραξη πολιτικών από την Επιτροπή, το Συμβούλιο και τα κράτη μέλη, σύμφωνα με τις αντίστοιχες αρμοδιότητές τους. Η Επιτροπή, από την πλευρά της, θέτει στη διάθεση του Κέντρου Παρακολούθησης τις πληροφορίες και τα στατιστικά στοιχεία που διαθέτει.

Δ. Συνεργασία μεταξύ των κρατών μελών

31. Τα κράτη μέλη είναι πρωτίστως υπεύθυνα για όλη τη μέριμνα των τοξικομανών και τη θεραπεία της τοξικομανίας καθώς και για πτυχές της χρηματοδότησης και της παροχής της μέριμνας και της θεραπείας. Ωστόσο, η Επιτροπή μπορεί να κληθεί από τα κράτη μέλη να συμβάλει στη βελτίωση της συνεργασίας τους σε θέματα υγειονομικής μέριμνας, μπορεί δε επίσης να τα επικουρεί σε ενέργειες που

αποσκοπούν στη βελτίωση της ποιότητας της υγειονομικής μέριμνας και της θεραπείας. Όπως προβλέπει το άρθρο 129, η Επιτροπή σκοπεύει να διευκολύνει τη συνεργασία στους παρακάτω τομείς:

- * καλύτερες εναλλακτικές δυνατότητες σε σχέση με την ανάπτυξη διαφόρων θεραπευτικών μεθόδων·
 - * μεθοδολογία για την αξιολόγηση και τη σύγκριση θεραπευτικών στρατηγικών, δομών και μεθόδων·
 - * συγκρίσεις των θεραπειών που υπάρχουν και των δυνατοτήτων πρόσβασης σε αυτές·
 - * ανάλυση των διατάξεων που ευνοούν τη θεραπευτική προσέγγιση στους τοξικομανείς, κυρίως στους ασθενείς που έχουν προσβληθεί από AIDS και τους φορείς HIV, τις εγκύους τοξικομανείς και τα νεογέννητα που έχουν προβλήματα εξ αιτίας του γεγονότος ότι η μητέρα τους είναι τοξικομανής·
 - * ενσωμάτωση θεραπειών και άλλων εναλλακτικών μέτρων στη διαδικασία εφαρμογής της νομοθεσίας·
32. Η Επιτροπή, με τη συνεργασία του Ευρωπαϊκού Κέντρου Παρακολούθησης Ναρκωτικών και Τοξικομανίας εάν χρειαστεί, θα ενθαρρύνει τη συνεργασία μεταξύ των κρατών μελών στους τομείς αυτούς, υποστηρίζοντας τις ανταλλαγές πληροφοριών και εμπειριών και τη διάδοση των ορθότερων πρακτικών σε κοινοτική κλίμακα. Η ενθάρρυνση της συνεργασίας θα πραγματοποιηθεί επίσης με την ανάπτυξη δικτύων και με τη χρηματοδοτική υποστήριξη στην υλοποίηση προγραμμάτων ή δοκιμαστικών σχεδίων με κοινούς στόχους για τα κράτη μέλη που επιθυμούν να συμμετάσχουν.
33. Με την επιφύλαξη των αρμοδιοτήτων της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, ιδίως των αρμοδιοτήτων που απορρέουν από το άρθρο 129, ο Τίτλος VI της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση εντοπίζει επίσης την καταπολέμηση της τοξικομανίας ως ζήτημα κοινού ενδιαφέροντος, το οποίο πρέπει να εξεταστεί στο πλαίσιο της συνεργασίας στους τομείς της δικαιοσύνης και των εσωτερικών υποθέσεων. Έτσι, δίνεται η δυνατότητα ανάπτυξης νέων μέσων (κοινών θέσεων, κοινών ενεργειών, συμβάσεων) σχετικά με τα οποία η Επιτροπή ή ένα κράτος μέλος μπορούν να υποβάλλουν προτάσεις, θα έχουν δε πιθανώς αντίκτυπο και στις πολιτικές δημόσιας υγείας. Η Επιτροπή, στο πλαίσιο της ανακοίνωσης σχετικά με ένα σχέδιο δράσης της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την καταπολέμηση των ναρκωτικών, θα εξετάσει και την πτυχή αυτή.
- E. Συνεργασία με διεθνείς οργανισμούς και τρίτες χώρες στον τομέα της τοξικομανίας**
34. Το φαινόμενο της τοξικομανίας δεν σταματά στα σύνορα, είτε τα εθνικά είτε της Ένωσης. Μία στενή συνεργασία με τις τρίτες χώρες και ιδίως με τις γειτονικές χώρες της Ένωσης είναι απαραίτητη όχι μόνο στον τομέα του ελέγχου του λαθρεμπορίου και της προσφοράς ναρκωτικών, αλλά και στον τομέα της μείωσης της ζήτησης ναρκωτικών.
35. Η ανταλλαγή πληροφοριών που πραγματοποιείται με τις τρίτες χώρες σχετικά με την τοξικομανία πρέπει να ενισχυθεί. Δεδομένης της κλίμακας της διακίνησης στα σύνορα της Ένωσης, πρέπει να δημιουργηθούν σύνδεσμοι με τις δομές που είναι υπεύθυνες για την πρόληψη και τη θεραπεία της τοξικομανίας στις γειτονικές χώρες της Ένωσης. Αυτή η ανταλλαγή πληροφοριών μπορεί να συμπληρωθεί με ανταλλαγή

ειδικών και την κοινή διοργάνωση διασκέψεων, σεμιναρίων και μαθημάτων κατάρτισης.

36. Στο επίπεδο των διακυβερνητικών διεθνών οργανώσεων, η συνεργασία πρέπει να συνεχιστεί και να αναπτυχθεί με καθεμία από τις οργανώσεις που εξετάζουν τις διάφορες πτυχές της μείωσης της ζήτησης ναρκωτικών, όσον αφορά θέματα δημόσιας υγείας.

- Οι σχέσεις με το κέντρο Pompidou του Συμβουλίου της Ευρώπης σε θέματα κοινού ενδιαφέροντος θα ενισχυθούν και θα καταρτιστούν κοινά σχέδια για τη συγκέντρωση των προσπαθειών και την αποφυγή της επικάλυψης των προσπαθειών.
- Η συνεργασία με την ΠΟΥ σχετικά με τις συνέπειες της τοξικομανίας στην υγεία, συμπεριλαμβανομένων των σχέσεων με το AIDS και της μελέτης νέων μορφών τοξικομανίας, θα συνεχιστεί στο γενικό πλαίσιο της ενίσχυσης των δεσμών μεταξύ της Κοινότητας και της ΠΟΥ.
- Επίσης, θα συνεχιστεί η στενή συνεργασία με τη ΔΟΕ σχετικά με τα ζητήματα της τοξικομανίας που συνδέονται με την εργασία, προκειμένου να αναπτυχθούν μοντέλα πρόληψης και βοήθειας προσαρμοσμένα στο χώρο εργασίας.
- Το Πρόγραμμα των Ηνωμένων Εθνών για την καταπολέμηση των ναρκωτικών (UNDCP) αυξάνει σήμερα τις δραστηριότητές του στον τομέα της πρόληψης και της μείωσης της ζήτησης, συμπεριλαμβανομένων των ενεργειών στο πλαίσιο των διεθνών συμβάσεων, πράγμα που να επιτρέπει τη δημιουργία κατάλληλων δεσμών μεταξύ της Κοινότητας και των δραστηριοτήτων του UNDCP. Ιδιαίτερη σημασία έχει η βελτίωση των αναλύσεων ναρκωτικών στα σωματικά υγρά.
- Συνεργασία με την UNESCO, όσον αφορά το πρόγραμμα για την πρόληψη, την εκπαίδευση και τα ναρκωτικά (PEDRO) που αναπτύσσεται από κοινού και η οποία θα συνεχιστεί και θα ενισχυθεί.

Εξαιτίας του ενδυναμωμένου ρόλου δυνάμει της ΣΕΕ, η Επιτροπή μπορεί να ενθαρρύνει αυτή τη συνεργασία με δύο τρόπους: με το δικαίωμα πρωτοβουλίας σύμφωνα με το άρθρο 129 της Συνθήκης ΕΟΚ και με το δικαίωμα πρωτοβουλίας που απολαμβάνει δυνάμει του τίτλου V της ΣΕΕ σχετικά με την Κοινή Εξωτερική Πολιτική και Πολιτική Ασφάλειας (ΚΕΠΠΑ). Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Λισαβόνας, εντοπίζοντας τη καταπολέμηση των ναρκωτικών ως τομέα που είναι κατάλληλος για κοινές ενέργειες από την Ευρωπαϊκή Ένωση στο πλαίσιο της ΚΕΠΠΑ άνοιξε το δρόμο για συμπληρωματικές ενέργειες από την Ένωση στο εξωτερικό επίπεδο.

37. Με την επιφύλαξη των σχέσεων που μπορεί να διατηρεί η Επιτροπή σύμφωνα με το άρθρο 229 της συνθήκης, το Κέντρο Παρακολούθησης επιδιώκει τη συνεργασία, στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων του, με τους οργανισμούς αυτούς, ενώ αποφεύγει κάθε επικάλυψη των εργασιών.

V. Η ΠΡΟΛΗΨΗ ΤΗΣ ΤΟΞΙΚΟΜΑΝΙΑΣ ΚΑΙ ΟΙ ΚΟΙΝΟΤΙΚΕΣ ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ

38. Το μέγεθος και η πολυπλοκότητα του φαινομένου της τοξικομανίας συνδέονται στενά με κοινωνικο-πολιτιστικούς, νομικούς, ιατρικούς, ψυχοκοινωνικούς και οικονομικούς παράγοντες που επικρατούν στα κράτη μέλη. Οι παράγοντες αυτοί

ποικίλλουν μεταξύ των κρατών μελών και έχουν αντίκτυπο στην πολιτική που εφαρμόζουν τα κράτη μέλη στον τομέα των ναρκωτικών¹⁹.

39. Υπάρχουν ορισμένα σημεία σύγκλισης στις επιμέρους προσεγγίσεις που ακολουθούν τα κράτη μέλη, ορισμένες από τις οποίες υπογραμμίστηκαν στο παρελθόν, ιδίως από το Συμβούλιο. Τονίζουν, για παράδειγμα, την ανάγκη να επικεντρωθούν οι προσπάθειες πρώτα απ'όλα στην πρόληψη και ειδικότερα στην πληροφόρηση και την αγωγή υγείας του κοινού και των ομάδων στόχων²⁰ καθώς και την ανάγκη να διαμορφωθούν σαφώς καθορισμένες πολιτικές για την αντιμετώπιση των προβλημάτων που προκύπτουν από τη χρήση ναρκωτικών. Αυτές οι πολιτικές, σύμφωνα με το Συμβούλιο²¹, πρέπει θέσουν εκτός από τον τελικό στόχο (παύση της χρήσης ναρκωτικών) αλλά επίσης και τους ενδιάμεσους στόχους που πρέπει να επιτευχθούν (μείωση της θνησιμότητας, μείωση των κινδύνων μόλυνσης από τον ιό HIV ή άλλους μολυσματικούς παράγοντες, μείωση της περιθωριοποίησης).

A. Ένα διεπιστημονικό και πολυδιάστατο πλαίσιο

40. Η τοξικομανία αποτελεί ένα σύνθετο φαινόμενο που πρέπει να αντιμετωπιστεί σε διάφορα επίπεδα - τοπικό, εθνικό, κοινοτικό και διεθνές - και απαιτεί διεπιστημονικές και πολυδιάστατες απαντήσεις και ενέργειες σε διάφορους τομείς. Ειδικότερα, οι πολιτικές για την πρόληψη της τοξικομανίας πρέπει να συνεκτιμούν τα εξής:

- δραστηριότητες που στοχεύουν σε ομάδες υψηλού κινδύνου σε συγκεκριμένα περιβάλλοντα·
- εντοπισμό, ανάπτυξη, δοκιμή και χρήση των ορθότερων πρακτικών για τη διάδοση της πληροφόρησης και την παροχή συμβουλών στις ομάδες στόχους·
- πρωτοβουλίες στον τομέα της εκπαίδευσης και της κατάρτισης για τη χάραξη στρατηγικών πρόληψης της τοξικομανίας·
- εργασία σχετικά με την έγκαιρη διάγνωση και τον προσανατολισμό των χρηστών ναρκωτικών·
- αποκατάσταση και κοινωνική επανένταξη των τοξικομανών.

Η δυνατότητα πραγματοποίησης κοινοτικών ενεργειών όσον αφορά τους τομείς αυτούς μπορεί να εξεταστεί στο πλαίσιο ορισμένων πεδίων:

1. Ειδικές ενέργειες πρόληψης

41. Ορισμένα κοινωνικά χαρακτηριστικά που συνδέονται συχνά με τους χρήστες ναρκωτικών πρέπει να συνεκτιμώνται σε κάθε προσέγγιση πρόληψης, καθώς μπορεί να προκαλέσουν προβλήματα στην πραγματοποίηση αποτελεσματικών ενεργειών. Στα χαρακτηριστικά αυτά περιλαμβάνεται ο μεγάλος βαθμός περιθωριοποίησης, η μη φυσιολογική συμπεριφορά η οποία προκύπτει από τη χρήση ουσιών εξαιρετικά επικίνδυνων για την υγεία, καθώς και οι σημαντικές δυσκολίες προσέγγισης από τις ιατρικές και κοινωνικές υπηρεσίες. Παρ'όλα αυτά, η εμπειρία δείχνει ότι οι κατάλληλες και ειδικές ενέργειες πρόληψης συμβάλλουν στην παρότρυνση των τοξικομανών να σταματήσουν να παίρνουν ναρκωτικά ή στην παροχή βοήθειας στους τοξικομανείς να μειώσουν τη χρήση αυτή ή στη μετάπεισή τους να στραφούν προς ασφαλέστερους τρόπους χρήσης. Αυτό αποδεικνύει ότι οι ενέργειες αυτές πρέπει να εξακολουθήσουν να εφαρμόζονται ώστε να μειωθούν οι κίνδυνοι που

¹⁹ Απόσπασμα του ψηφίσματος της 11.11.1991

²⁰ Συμπέρασμα της 3.12.1990, ΕΕ C 329 της 31.12.1992, σ. 20, δήλωση της 15ης Μαΐου 1992, ΕΕ C148 της 12.6.1992, σ.3

²¹ Συμπέρασματα της 16.5.1989, ΕΕ αριθ. C 185 της 22.7.1989, σ. 3

συνδέονται με την τοξικομανία. Επίσης, μεγάλη προτεραιότητα πρέπει να δοθεί σε ενέργειες πρόληψης που αποσκοπούν στην αύξηση της ευαισθητοποίησης και των γνώσεων των ευρωπαίων πολιτών σχετικά με την τοξικομανία, τα αίτια και τις συνέπειές της, με ειδικές ενέργειες ενημέρωσης και αγωγής σε θέματα υγείας. Επίσης, πρέπει να πραγματοποιηθούν ενέργειες για τη βελτίωση των γνώσεων και των προσόντων των ειδικών που εμπλέκονται άμεσα στην πρόληψη της τοξικομανίας. Ελάχιστα στοιχεία είναι γνωστά σχετικά με τις μεθόδους χρήσης ναρκωτικών και τις τάσεις που επικρατούν στην Κοινότητα, ιδίως στις ομάδες στόχους, όπως οι εθνικές μειονότητες και οι μετανάστες, καθώς και με τους παράγοντες που διαμορφώνουν τη χρήση ναρκωτικών, ιδίως εκείνων που επηρεάζουν την πρώτη επαφή με αυτά και τη μετάβαση στην τακτική χρήση. Επιπλέον, η ζήτηση ναρκωτικών μεταβάλλεται διαρκώς και συνεπώς απαιτείται συνεχής ποιοτική και ποσοτική αξιολόγηση των προγραμμάτων και των ενεργειών, προκειμένου να βελτιωθούν και, εάν χρειαστεί, να ανακαθοριστούν οι πολιτικές πρόληψης.

Βελτίωση της ενημέρωσης του κοινού και των ειδικών ομάδων στόχων

42. Εκτός από τις ενέργειες που πρέπει να πραγματοποιηθούν στο πλαίσιο του οριζόντιου προγράμματος πληροφόρησης, εκπαίδευσης, κατάρτισης και προαγωγής της υγείας, είναι απαραίτητο να πραγματοποιηθούν και ειδικές ενέργειες στο πλαίσιο του προγράμματος κοινοτικής δράσης για την προαγωγή της υγείας, την πληροφόρηση, την εκπαίδευση και την κατάρτιση²². Οι ενέργειες αυτές απαιτούν την εφαρμογή διαφόρων μεθόδων που εκτείνονται από την οργάνωση επίσημων εκστρατειών πρόληψης με τη χρήση των μέσων ενημέρωσης, έως την προώθηση θετικών προτύπων από τον κόσμο του αθλητισμού και του πολιτισμού.
43. Μεταξύ των δραστηριοτήτων που αξίζει να εξεταστούν περιλαμβάνονται οι εξής:
- συνέχιση της οργάνωσης ευρωπαϊκών εβδομάδων πρόληψης της τοξικομανίας. Αυτές οι ευρωπαϊκές εβδομάδες πληροφόρησης μπορούν να οργανώνονται κάθε δύο χρόνια σύμφωνα με τις προτάσεις που περιέχονται στην αξιολόγηση της εβδομάδας του 1992, και μπορούν να επικεντρώνονται σε ένα θέμα επιλεγόμενο σε συνεργασία με τους εθνικούς συντονιστές·
 - δημιουργία και υποστήριξη πρωτοβουλιών τηλεφωνικής παροχής βοήθειας για τους νέους, και διερεύνηση των δυνατοτήτων καθιέρωσης ενός ενιαίου αριθμού κλήσης για τις υπηρεσίες αυτές σε όλα τα κράτη μέλη·
 - υποστήριξη δοκιμαστικών ενεργειών προκειμένου να βελτιωθεί η αποτελεσματικότητα των εκστρατειών πληροφόρησης και να προσδιοριστεί ο βαθμός πληροφόρησης των Ευρωπαίων στα θέματα των ναρκωτικών και της πρόληψης, συμπεριλαμβανομένων των εξελίξεων στις στάσεις τους απέναντι στα ναρκωτικά·
 - υποστήριξη για τη δημιουργία και δοκιμή εργαλείων και μοντέλων πληροφόρησης στις ζώνες κινδύνου·
 - υποστήριξη για τον εντοπισμό και τη χρησιμοποίηση κατάλληλων τρόπων πληροφόρησης για συγκεκριμένες ομάδες στόχους (σχολεία, χώροι εργασίας, νοσοκομεία, φαρμακεία, αίθουσες αναμονής ιατρών, φυλακές, στρατόπεδα...).

- διευκόλυνση των ανταλλαγών σχετικά με τις πιο αποτελεσματικές μεθόδους πληροφόρησης, ιδίως όσον αφορά ορισμένες ομάδες που θεωρείται ότι είναι ιδιαίτερα ευάλωτες·
- διανομή του κώδικα συμπεριφοράς κατά του ντόπινγκ σε αθλητές.

Αγωγή σε θέματα υγείας

44. Σύμφωνα με τις κατευθυντήριες αρχές που αναφέρονται στο προηγούμενο ευρωπαϊκό σχέδιο για την καταπολέμηση των ναρκωτικών και την προσέγγιση που αναπτύσσεται στην ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με το πλαίσιο δράσης στον τομέα της δημόσιας υγείας, η πρόληψη της τοξικομανίας μέσω της εκπαίδευσης πραγματοποιείται με τον καλύτερο τρόπο στο γενικότερο πλαίσιο της προώθησης πιο θετικών στάσεων απέναντι στην υγεία.
45. Στο παρελθόν εντοπίστηκαν ειδικά μέτρα, ιδίως από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο²³, τα οποία πρέπει να συνδεθούν με τις ενέργειες που πραγματοποιούνται στο πλαίσιο του προγράμματος κοινοτικής δράσης σχετικά με την προαγωγή της υγείας, την πληροφόρηση, την εκπαίδευση και την κατάρτιση. Τα μέτρα αυτά στοχεύουν όχι μόνο στο σχολικό και σπουδαστικό πληθυσμό αλλά και στο εξωσχολικό κοινωνικό περιβάλλον, καθώς και στις οικογένειες και σε όλους τους παράγοντες που συμμετέχουν στην παροχή της εκπαίδευσης.
46. Μεταξύ των δραστηριοτήτων που πρέπει να εξεταστούν στον τομέα αυτό περιλαμβάνονται οι εξής:
 - δημιουργία ενός κοινοτικού πειραματικού δικτύου που θα δίνει προτεραιότητα στην πρόληψη της τοξικομανίας, με βάση μία επιλογή που θα κάνουν τα κράτη μέλη σχολείων που βρίσκονται σε ζώνες κινδύνου, και θα συνεργάζεται με το υπάρχον ευρωπαϊκό δίκτυο των σχολείων για την προαγωγή της υγείας·
 - κατάρτιση και εφαρμογή ολοκληρωμένων σχεδίων, προγραμμάτων και βασικών κατευθυντήριων γραμμών για την πρόληψη της τοξικομανίας στα σχολεία που συμμετέχουν στο δίκτυο αυτό, εμπλέκοντας εάν είναι δυνατόν τα παιδιά, τους νέους και τους γονείς τους·
 - πρωτοβουλίες που αποσκοπούν στο να αποτελέσει η ένταξη της εκπαίδευσης για τα ναρκωτικά αναπόσπαστο μέρος της επαγγελματικής κατάρτισης του διδακτικού προσωπικού και των υπευθύνων νεολαίας στον τομέα της πρόληψης της τοξικομανίας καθώς και πρωτοβουλίες που αποσκοπούν στη βελτίωση του συντονισμού των συμμετεχόντων στην παροχή της εκπαίδευσης (οργανώσεις γονέων, διδακτικό προσωπικό, εκπαιδευτές, ενώσεις βοήθειας εξαρτημένων, ιατρικό σώμα...).
 - πραγματοποίηση μελετών και αναλύσεων σχετικά με τις αντιλήψεις που έχουν τα παιδιά και οι νέοι για τα ναρκωτικά και για την προσφορά ναρκωτικών στα σχολεία.

²³

Ψήφισμα σχετικά με την εκπαίδευση για την υγεία και τη χρήση ναρκωτικών στα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Κοινότητας και του Συμβουλίου της Ευρώπης, ΕΕ C 150 της 15.6.1992, σ. 42

Κατάρτιση

47. Η αποτελεσματικότητα όλων των ενεργειών που αναφέρονται παραπάνω εξαρτάται από τη διαθεσιμότητα κατάλληλα καταρτισμένου προσωπικού. Μία συμπληρωματική κατάρτιση στα προβλήματα που συνδέονται με τα ναρκωτικά είναι απαραίτητη όχι μόνο για τους ειδικούς που έχουν άμεσες ευθύνες στον τομέα της πρόληψης (ειδικοί στον τομέα της υγείας, εκπαιδευτές, κτλ.) αλλά και για τους ειδικούς που μπορεί να έλθουν σε επαφή με τοξικομανείς στο πλαίσιο άλλης αποστολής (προσωπικό των φυλακών και αστυνομικές δυνάμεις), προκειμένου να τους διευκολύνει να κατανοήσουν και να διαγνώσουν το πρόβλημα και να χρησιμοποιήσουν τις κατάλληλες στρατηγικές πρόληψης.
48. Μεταξύ των δραστηριοτήτων που πρέπει να εξεταστούν στον τομέα αυτό περιλαμβάνονται οι εξής:
- ανταλλαγές πληροφοριών, εμπειριών, προσωπικού και σπουδαστών, συμπεριλαμβανομένης της καθιέρωσης δοκιμαστικών σχεδίων ανταλλαγής εμπειριών μεταξύ των τοπικών αρχών των κρατών μελών, σχετικά με μοντέλα και πρακτικές πρόληψης για τον καθορισμό κοινών ενεργειών·
 - εφαρμογή προγραμμάτων συμπληρωματικής κατάρτισης για εργαζομένους στον κλάδο της υγείας, ιδίως παθολόγους και φαρμακοποιούς·
 - ανάπτυξη διδακτικού υλικού προσαρμοσμένου στις ανάγκες των ενδιαφερόμενων επαγγελματικών κατηγοριών·
 - εφαρμογή δοκιμαστικών σχεδίων συμπληρωματικής κατάρτισης για τις αστυνομικές δυνάμεις και το προσωπικό των φυλακών·
 - δημιουργία ενοτήτων διεπιστημονικής κατάρτισης σχετικά με την πρόληψη της τοξικομανίας.
49. Τα κοινοτικά προγράμματα και ενέργειες στον τομέα της εκπαίδευσης, της κατάρτισης και της νεολαίας, και ειδικότερα τα προτεινόμενα προγράμματα SOCRATES, LEONARDO DA VINCI και NEOLAIΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗ III, μπορούν να χρησιμεύσουν ως πλαίσιο για σχέδια που αποσκοπούν στην ενθάρρυνση της διακρατικής συνεργασίας, της κινητικότητας και των ανταλλαγών στον τομέα αυτό.

Μείωση των κινδύνων

50. Οι κίνδυνοι που προκύπτουν από τη χρήση ναρκωτικών είναι μεγάλοι. Αρχίζουν από την κοινή χρήση εξοπλισμού για ενέσεις από τους τοξικομανείς, η οποία ευνοεί τη μετάδοση διαφόρων ασθενειών, όπως η ηπατίτιδα και το AIDS, ενώ μπορούν να φθάσουν σε δηλητηρίαση από σιγαιμία και σε θάνατο από υπερβολική δόση.
51. Όσον αφορά ειδικότερα την πρόληψη των μεταδοτικών ασθενειών, η βασική διαπίστωση είναι ότι η πρόληψη εξαρτάται από την αλλαγή των επικίνδυνων συμπεριφορών ορισμένων ευάλωτων ομάδων. Όμως, οι τοξικομανείς είναι δύσκολο να πειστούν να πραγματοποιήσουν τις αλλαγές αυτές διότι είναι συχνά κοινωνικά περιθωριοποιημένοι, αποτελούν μία δυσπρόσιτη ομάδα και τείνουν να είναι ελάχιστα δεκτικοί στα επίσημα μηνύματα.

52. Οι δραστηριότητες που πρέπει να εξεταστούν στον τομέα αυτό περιλαμβάνουν:

- την υποστήριξη για την εισαγωγή ειδικών μεθόδων πληροφόρησης σχετικά με τις συμπεριφορές που συνεπάγονται κινδύνους για αυτούς που κάνουν ενδοφλέβιο χρήση ναρκωτικών, συμπεριλαμβανομένης της συμμετοχής ατόμων με εμπειρία από πρώτο χέρι που μπορούν να χρησιμοποιήσουν τις γνώσεις που έχουν προκειμένου να συμβάλλουν στη διάδοση των κατάλληλων πληροφοριών σχετικά με την πρόληψη·
- την υποστήριξη για την εισαγωγή καινοτόμων μεθόδων και για τις πιο αποτελεσματικές μεθόδους πρόληψης, συμπεριλαμβανομένων των σχεδίων που αφορούν τις προδιαγραφές και τη διανομή αντισηπτικών σερβιέτ και ασφαλούς εξοπλισμού για ενέσεις·
- την εκτίμηση του αντίκτυπου των συστημάτων διανομής συρίγγων από πλευράς μείωσης των κινδύνων που συνδέονται με την χρήση ναρκωτικών με ενέσεις και των απαιτούμενων συνοδευτικών υγειονομικών μέτρων, συμπεριλαμβανομένης της ανάπτυξης προγραμμάτων συντήρησης·
- την υποστήριξη της δημιουργίας δομών υποδοχής και πληροφόρησης·
- την προώθηση του συντονισμού μεταξύ των κέντρων δηλητηριάσεων που θα αποσκοπεί στην καθιέρωση ενός συστήματος έγκαιρης ειδοποίησης για περιστατικά οξείας δηλητηρίασης συνδεόμενα με τη χρήση ναρκωτικών·
- τη σύνταξη καταλόγου των ναρκωτικών που συνήθως χρησιμοποιούνται ενδοφλεβίως από τοξικομανείς και των παρενεργειών τους.

2. Έγκαιρη διάγνωση και πληθυσμιακός έλεγχος

53. Στον τομέα της έγκαιρης διάγνωσης και του πληθυσμιακού ελέγχου της τοξικομανίας υπάρχουν δύο κύρια θέματα, καθένα από τα οποία ανταποκρίνεται σε ένα ιδιαίτερο περιβάλλον, στο άμεσο περιβάλλον των παιδιών και των νέων και στο χώρο εργασίας. Τα θέματα αυτά είναι:

- η έγκαιρη διάγνωση και η παροχή συμβουλών στα παιδιά και τους νέους που είναι χρήστες ναρκωτικών·
- η αξιοπιστία των αναλύσεων των σωματικών ιστών και υγρών για την ανίχνευση της χρήσης παράνομων ναρκωτικών κατά την εργασία.

54. Η επαγρύπνηση, που επιτρέπει την έγκαιρη διάγνωση της χρήσης ναρκωτικών από παιδιά και νέους και συνοδεύεται από κατάλληλη αντιμετώπιση, μπορεί να επιτρέψει να αποφευχθεί η εξάρτηση από τα ναρκωτικά. Τα ενδιαφερόμενα άτομα πρέπει να είναι σε θέση να αναγνωρίζουν ορισμένες αλλαγές στη συμπεριφορά που διευκολύνουν τον εντοπισμό του προβλήματος και οι υπεύθυνοι νεολαίας πρέπει να έχουν τη δυνατότητα να προσφεύγουν σε συμβούλους και κατάλληλους φορείς πρόληψης. Ιδιαίτερη σημασία έχουν οι πρωτοβουλίες που αποσκοπούν στην παροχή συμβουλών στο διδακτικό προσωπικό και τον κοινωνικό περίγυρο των νέων (υπεύθυνοι οργάνωσης νεολαίας, γονείς) σχετικά με τις ενδείξεις πιθανής χρήσης ναρκωτικών από τα παιδιά και τους νέους.

55. Πράγματι, η χρήση ναρκωτικών μπορεί να διαπιστωθεί με την ανάλυση των σωματικών ιστών και υγρών, π.χ. τριχών και ούρων. Τα αποτελέσματα μίας τέτοιας ανάλυσης πρέπει να ερμηνευτούν με προσοχή: συγκρίσεις μεταξύ των διαφόρων αναλύσεων απέδειξαν τον κίνδυνο εσφαλμένων θετικών ή αρνητικών αποτελεσμάτων και την ανάγκη για κατάλληλη επαλήθευση αυτών των αποτελεσμάτων. Επίσης, υπάρχει ανάγκη εξασφάλισης της ποιότητας των αναλύσεων.

56. Το ζήτημα της αξιοπιστίας των αναλύσεων των σωματικών υγρών για τον εντοπισμό της χρήσης παράνομων ναρκωτικών ήταν το θέμα των συμπερασμάτων του Συμβουλίου και των Υπουργών Υγείας που συνεδρίασαν στο πλαίσιο του Συμβουλίου στις 16 Μαΐου 1989²⁴. Η Επιτροπή, με τη βοήθεια μίας ομάδας εργασίας που απαρτίζεται από εκπροσώπους των κρατών μελών, εκπονεί επί του παρόντος μία ανακοίνωση. Οι ενέργειες που προβλέπονται στο πλαίσιο αυτό ανταποκρίνονται στα διάφορα σημεία που περιλαμβάνονται στα συμπεράσματα του Συμβουλίου.

3. Κοινωνική και επαγγελματική επανένταξη

57. Οι κοινωνικές επιπτώσεις της τοξικομανίας είναι πολλαπλές και οι τοξικομανείς είναι συχνά περιθωριοποιημένοι εξαιτίας της εξάρτησής τους. Μία πρόσφατη μελέτη σε ευρωπαϊκό επίπεδο έδειξε, για παράδειγμα, ότι τα ναρκωτικά είναι σαφώς η μεγαλύτερη αιτία κοινωνικού αποκλεισμού, καθώς το 60% των ερωτηθέντων (από ένα δείγμα 20.000 ατόμων) δήλωσαν ότι θα εναντιώνονταν στην άμεση γειννίαση με έναν τοξικομανή (σε αντίθεση με το 47% για έναν αλκοολικό, το 36% για ένα άτομο με "ποινικό μητρώο", το 32% για ένα ακροδεξιό, το 30% για έναν ομοφυλόφιλο και το 26% για ένα άτομο που πάσχει από AIDS). Συνεπώς, η υγειονομική μέριμνα των τοξικομανών πρέπει να συνοδεύεται από κοινωνική μέριμνα, η οποία αποτελεί *απαραίτητη* προϋπόθεση για την πραγματική επανένταξη. Όσον αφορά την ανάλυση κόστους-αποτελεσματικότητας, φαίνεται ότι η έλλειψη μέτρων κοινωνικής επανένταξης επιβαρύνει τον τομέα της δημόσιας υγείας με ένα επιπλέον χρηματικό κόστος, υπονομεύοντας ολόκληρη τη διαδικασία πρόληψης.
58. Οι ενέργειες που μπορούν να εξεταστούν στον τομέα αυτό περιλαμβάνουν:
- αξιολόγηση και ενίσχυση των πολιτικών και των πρακτικών που αφορούν την επανένταξη και την αποκατάσταση των τοξικομανών στο χώρο εργασίας, συμπεριλαμβανομένων των ενεργειών που πραγματοποιούνται από τον ιδιωτικό τομέα·
 - προγράμματα και δοκιμαστικά σχέδια που προσφέρουν δυνατότητες επαγγελματικής κατάρτισης σε ορισμένα κέντρα υποδοχής τοξικομανών, προκειμένου να καταρτιστούν πρότυπα προγράμματα·
 - προγράμματα αθλητικών και πολιτιστικών δραστηριοτήτων τα οποία, με την προώθηση υγιεινών τρόπων ζωής μεταξύ των τοξικομανών, τους παρέχουν πρόσβαση σε άλλους χώρους.

4. Οι κρατούμενοι τοξικομανείς

59. Τα αποτελέσματα του σεμιναρίου με τίτλο "Η μέριμνα για τους κρατούμενους τοξικομανείς" που πραγματοποιήθηκε στις 3-5 Μαρτίου 1994 και οργανώθηκε από την Επιτροπή με τη συμβολή των ελληνικών αρχών και τη συμμετοχή της Ομάδας Pompidou του Συμβουλίου της Ευρώπης σε ανταπόκριση στο ψήφισμα του Συμβουλίου και των Υπουργών Υγείας που συνέρχονται στο πλαίσιο του Συμβουλίου σχετικά με τη θεραπεία και την επανένταξη των τοξικομανών κρατούμενων²⁵, συνέβαλαν στον εντοπισμό των απαιτούμενων τομέων δράσης.

²⁴ ΕΕ C 185 της 22.7.1989 σ. 2

²⁵ Ψήφισμα της 11.11.1991, ΕΕ C 304 της 23.11.1991, σ. 7

60. Οι ενέργειες στον τομέα αυτό περιλαμβάνουν:

- την ανάπτυξη κατάρτισης για το προσωπικό όλων των κατηγοριών (προσωπικό φυλακών, διευθυντές φυλακών και εργαζόμενοι στον τομέα της υγείας) σύμφωνα με μία θεωρητική και πρακτική προσέγγιση που συνεκτιμά τις εμπειρίες που έχουν ήδη τεθεί σε εφαρμογή, συμπεριλαμβανομένων σχετικών προβλημάτων υγείας όπως το AIDS·
- την κατάρτιση σχεδίων για τη μείωση του κινδύνου στις φυλακές, συνεκτιμώντας τα μέτρα που εφαρμόζονται ήδη στο πλαίσιο της κοινότητας·
- ενέργειες για ορισμένες ομάδες κρατούμενων που αντιμετωπίζουν ειδικά προβλήματα·
- την εκ νέου ενίσχυση των δεσμών μεταξύ των υπηρεσιών που παρέχονται και προγραμμάτων που εφαρμόζονται στο πλαίσιο των φυλακών.

61. Οι τυχόν ενέργειες σχετικά με τους κρατούμενους τοξικομανείς που πραγματοποιούνται δυνάμει του άρθρου 129 μπορούν να συμπληρωθούν και με ενέργειες στο πλαίσιο του Τίτλου VI της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση, π.χ. σχετικά με τη χρήση ποινικών μέτρων για την ενίσχυση των κινήτρων όσον αφορά τη θεραπεία (πρώρη αποφυλάκιση εξαρτώμενη από το εάν ο ενδιαφερόμενος συμμετέχει σε πρόγραμμα θεραπείας).

5. *Νόμιμες ουσίες*

62. Όσον αφορά την κατάχρηση οινόπνευματων και φαρμακευτικών προϊόντων, πρέπει να καταβληθούν προσπάθειες πρόληψης στον τομέα της πληροφόρησης, της εκπαίδευσης και της κατάρτισης που απευθύνονται στις ομάδες κινδύνου και σε ειδικές καταστάσεις, όπως τα εκπαιδευτικά ιδρύματα και ο χώρος εργασίας. Ειδικότερα, ιδιαίτερα χρήσιμα θα είναι τα δοκιμαστικά σχέδια που αποσκοπούν στον εντοπισμό αρχών και μεθόδων πρόληψης.

63. Η οδηγία 92/109/ΕΟΚ του Συμβουλίου²⁶ σχετικά με την παρασκευή και την εμπορία ορισμένων ουσιών που χρησιμοποιούνται για την παράνομη παρασκευή ναρκωτικών και ψυχοτρόπων ουσιών περιλαμβάνει διατάξεις προκειμένου να διασφαλιστεί ότι οι πρόδρομες και απαραίτητες χημικές ουσίες δεν χρησιμοποιούνται για την παράνομη παρασκευή ναρκωτικών. Η Επιτροπή θα παρακολουθεί την ορθή εφαρμογή των μηχανισμών που προβλέπει η οδηγία. Επίσης, η Επιτροπή θα προτείνει, εάν παραστεί ανάγκη, τις κατάλληλες ενέργειες, προκειμένου να εξασφαλιστεί ότι όλες οι καταχρήσεις νόμιμων ουσιών αποφεύγονται στο βαθμό που είναι δυνατό.

6. *Συλλογή δεδομένων*

64. Όταν η Ευρωπαϊκή Επιτροπή Καταπολέμησης των Ναρκωτικών (CELAD) άρχισε το έργο της, το Δεκέμβριο του 1989, κατέληξε σύντομα στο συμπέρασμα ότι οι πηγές πληροφόρησης των κρατών μελών σχετικά με τα ναρκωτικά ήταν διασκορπισμένες, ετερόκλητες και αντιφατικές, καθιστώντας δύσκολο το σχηματισμό μίας αξιόπιστης εικόνας σχετικά με την έκταση του προβλήματος των ναρκωτικών στην οποία πρέπει να βασιστούν οι κοινές ενέργειες των κρατών μελών και της Κοινότητας. Ως αποτέλεσμα, ύστερα από κάποιο χρονικό διάστημα, ιδρύθηκε το Ευρωπαϊκό Κέντρο Παρακολούθησης Ναρκωτικών και Τοξικομανίας (ΕΚΠΝΤ)²⁷, το οποίο,

²⁶ ΕΕ L 370 της 19.12.1992, σ. 76

²⁷ Κανονισμός (ΕΟΚ) αριθ. 302/93 του Συμβουλίου της 8.2.1993, ΕΕ L 36 της 12.2.1993, σ. 1 και ΕΕ C 225 της 20.8.1993, σ. 3

μεταξύ άλλων στον τομέα της πρόληψης της τοξικομανίας, έχει το καθήκον να συλλέγει και να αναλύει τα υπάρχοντα δεδομένα. Το Κέντρο θα είναι σε θέση να σκιαγραφεί για λογαριασμό των κρατών μελών και της Επιτροπής την έκταση του προβλήματος της χρήσης ναρκωτικών καθώς και τις δομές, τις τάσεις και τις συνέπειές της, ενώ ταυτόχρονα θα διευκολύνει τη συμβατότητα και τη συγκρισιμότητα των ιατρικο-κοινωνικών δεδομένων, την καθιέρωση μίας επισκόπησης σε κοινοτική κλίμακα των συγκριτικών μελετών και των βασικών στατιστικών των κρατών μελών καθώς και τη δημιουργία ενός ευρωπαϊκού δικτύου για τη συλλογή υγειονομικών δεδομένων σχετικά με τα ναρκωτικά και την τοξικομανία. Επίσης, το Κέντρο θα συμβάλλει στη λήψη αποφάσεων στα κράτη μέλη και στην Κοινότητα. Το EKIINT και η Eurostat θα αναλάβουν το συντονισμό του στατιστικού προγράμματος του EKIINT με το ισχύον σύστημα των κοινωνικοοικονομικών στατιστικών της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

65. Η Επιτροπή θα ενεργεί σε στενή συνεργασία με το EKIINT προκειμένου να αποφευχθεί η περιττή επικάλυψη των προσπαθειών και να δημιουργηθεί αμοιβαία προστιθέμενη αξία. Η Επιτροπή, συμμετέχοντας στο διοικητικό συμβούλιο του Κέντρου Παρακολούθησης, θα επιδιώκει να εξασφαλίζει ότι οι κοινοτικές προτεραιότητες και ανάγκες συνεκτιμώνται πλήρως στα ετήσια προγράμματα του Κέντρου. Επιπλέον, η Επιτροπή, με βάση τα δεδομένα που συλλέγει ή δημιουργεί το Κέντρο, μπορεί να αναλαμβάνει τις κατάλληλες πρωτοβουλίες, σύμφωνα με τις Συνθήκες, για τη θέσπιση μέτρων ή την εφαρμογή ενεργειών που έχουν εντοπιστεί από το κέντρο ή την Επιτροπή ως απαραίτητες ή ιδιαίτερα ελπιδοφόρες.
66. Η Επιτροπή, προκειμένου να υποστηρίξει τις ενέργειες των κρατών μελών στον τομέα της επιδημιολογικής παρακολούθησης με τη συνεισφορά πληρέστερων στοιχείων, θα ενθαρρύνει, σε συνεργασία με το Κέντρο Παρακολούθησης και το Συμβούλιο της Ευρώπης, την επέκταση της μελέτης "Multivilles" (Πολυπόλεις) που πραγματοποιείται υπό την αιγίδα του Κέντρου Pompidou με στόχο την ενθάρρυνση της τεχνικής συνεργασίας μεταξύ των μεγάλων ευρωπαϊκών πόλεων.
67. Στα κράτη μέλη υπάρχουν διάφοροι φορείς που έχουν αναπτύξει ποικίλα μοντέλα διαχείρισης, με βάση διάφορες φιλοσοφίες. Παρ'όλο που η αξιολόγηση των μοντέλων αυτών δεν υπάγεται στην αρμοδιότητα της Κοινότητας, ιδιαίτερα χρήσιμη θα ήταν μία συντονισμένη δράση, προκειμένου να εντοπιστούν οι διάφορες μέθοδοι που χρησιμοποιούνται. Μία πρώτη συμβολή πρέπει να υπάρξει από τη συνεργασία μεταξύ του COST και της έρευνας στον τομέα των κοινωνικών επιστημών. Πρόσφατα οργανώθηκε η ενέργεια A6, η οποία είναι ένα πρώτο δίκτυο σχετικά με την "Αξιολόγηση των ενεργειών για την καταπολέμηση της χρήσης ναρκωτικών στην Ευρώπη" με ομάδες εργασίας σχετικά με την "Αξιολόγηση των πολιτικών, των αλλαγών των πολιτικών και των ανταποκρίσεων της κοινωνίας στις πολιτικές", την "Αξιολόγηση της πρωτοβάθμιας πρόληψης", την "Αξιολόγηση της θεραπείας", την "Ανάπτυξη ερευνητικών οργάνων" και με την "Εγκληματικότητα που σχετίζεται με τα ναρκωτικά". Η Επιτροπή θα προωθήσει ιδίως ενέργειες που αποσκοπούν στον εντοπισμό των μέτρων που εφαρμόζονται με βάση έναν κατάλογο που θα καταρτίσει σε συνεργασία με τα κράτη μέλη.

7. **Πραγματοποίηση και διάδοση της έρευνας**

68. Όπως αναφέρεται στην ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με το πλαίσιο δράσης στον τομέα της δημόσιας υγείας, το άρθρο 129 παρέχει στην Κοινότητα σαφή εντολή για έρευνα στον τομέα των αιτίων και της μετάδοσης ασθενειών. Η Επιτροπή θα εξασφαλίζει τη συνεκτικότητα μεταξύ του προγράμματος για την τοξικομανία, του έργου που πραγματοποιεί το Κέντρο Παρακολούθησης και των ειδικών κοινοτικών προγραμμάτων του 4ου προγράμματος πλαισίου για την έρευνα, ιδίως όσον αφορά

την έρευνα στην βιοϊατρική και την υγεία, συμπεριλαμβανομένης της έρευνας των αιτιών και των τοξικών αποτελεσμάτων της τοξικομανίας, συνεκτιμώντας ταυτόχρονα τα αποτελέσματα του νέου προγράμματος στοχοθετημένης κοινωνικοοικονομικής έρευνας, και ειδικότερα εκείνα που προκύπτουν από την "έρευνα σχετικά με την κοινωνική ολοκλήρωση και τον κοινωνικό αποκλεισμό στην Ευρώπη" καθώς και από την ενέργεια του Α6 του COST.

69. Ο εντοπισμός των αναγκών όσον αφορά την έρευνα για την τοξικομανία είναι συνεχής δραστηριότητα. Πρέπει να εξασφαλίζονται η διάδοση των αποτελεσμάτων της έρευνας, και οι ανταλλαγές επιστημονικού προσωπικού. Πρέπει επίσης να εξασφαλιστεί η χρήση των πορισμάτων της έρευνας στη λήψη αποφάσεων για θέματα πολιτικής και στη στρατηγική πρόληψης. Η Επιτροπή θα ενθαρρύνει ιδίως τα κράτη μέλη να εξασφαλίσουν τη συμμετοχή ερευνητών σε κάθε δραστηριότητα που αφορά τη χάραξη πολιτικών πρόληψης της τοξικομανίας.

B. Πρώτο πρόγραμμα κοινοτικής δράσης για την πρόληψη της τοξικομανίας

1. Τομείς δραστηριότητας

70. Οι κοινοτικές ενέργειες για την πρόληψη της τοξικομανίας πρέπει να αφορούν τους στόχους και τα μέσα που αναφέρονται στις παραγράφους 16 έως 22 της παρούσας ανακοίνωσης, ιδίως όσον αφορά τη διαφάνεια και την προστιθέμενη αξία των κοινοτικών ενεργειών. Επιπλέον, εξαιτίας των περιορισμένων διαθέσιμων πόρων, η Κοινότητα πρέπει να επικεντρωθεί στους πιο ελπιδοφόρους τομείς ενέργειας και να χρησιμοποιήσει τα αποτελεσματικότερα μέσα από άποψη κόστους. Προκειμένου να επιτευχθούν οι στόχοι αυτοί, η Επιτροπή προτείνει ότι από το πρόγραμμα δράσης πρέπει να επικεντρωθεί σε δραστηριότητες στους παρακάτω τομείς:

- βελτίωση των γνώσεων του κοινού ιδίως με συντονισμένες διακρατικές ενέργειες. Η προηγούμενη κοινοτική πείρα τονίζει τη διαφάνεια και την αποτελεσματικότητα όσον αφορά τις δαπάνες των ενεργειών στον τομέα αυτό.
- εκμετάλλευση των ευκαιριών που προσφέρονται στο πλαίσιο άλλων κοινοτικών πολιτικών, προγραμμάτων και μέσων, εφόσον χρειάζεται, για την καταπολέμηση της τοξικομανίας ιδίως στους τομείς που αναφέρονται στην παράγραφο 22 της ανακοίνωσης αυτής και, φυσικά, στο πλαίσιο άλλων προγραμμάτων υγείας που βασίζονται στο άρθρο 129, π.χ. AIDS και άλλες μεταδοτικές ασθένειες· προαγωγή της υγείας, πληροφόρηση, εκπαίδευση και κατάρτιση.
- υποστήριξη πρωτοβουλιών και ενεργειών που απευθύνονται στους νέους σχολικής ηλικίας, στο περιβάλλον του ελεύθερου χρόνου τους και στο σχολικό και οικογενειακό περιβάλλον τους και προώθηση των ορθότερων πρακτικών όσον αφορά το θέμα αυτό. Σε όλα τα κράτη μέλη, οι νέοι θεωρείται ότι αποτελούν την πρωταρχική ομάδα στόχο για την πρόληψη της τοξικομανίας. Η ποικιλία των προσεγγίσεων στην πρόληψη που έχουν υιοθετηθεί μπορεί να παρέχει παραδείγματα ορθής πρακτικής που βοηθά τους υπευθύνους στον τομέα της πρόληψης της τοξικομανίας στα κράτη μέλη να διδαχθούν από εμπειρίες των άλλων. Η Επιτροπή, θέτοντας ως στόχο τα καλύτερα αποτελέσματα που έχουν ήδη επιτευχθεί σε μία δεδομένη περιοχή στην Κοινότητα, ιδίως όσον αφορά τα σχετικά περιβάλλοντα - σπίτι, χώροι αναψυχής, σχολείο - θα υποστηρίξει πρωτοβουλίες και δοκιμαστικά σχέδια και, εάν χρειαστεί, θα διευκολύνει τη συνεργασία και θα συντονίσει τις δραστηριότητες σε κοινοτικό επίπεδο.

2. *Λιαβουλευσεις και συμμετοχή*

α. *Συμβουλευτικός φορέας για την τοξικομανία*

71. Όσον αφορά την εφαρμογή προγραμμάτων που ενέκρινε το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο, με αποφάσεις που ελήφθησαν σύμφωνα με το άρθρο 129, η Επιτροπή θα προτείνει τη σύσταση συμβουλευτικής επιτροπής στην οποία θα προεδρεύει και που θα αποτελείται από εκπροσώπους από κάθε κράτος μέλος. Η σύνθεση της επιτροπής θα εξασφαλίζει την ορθή εκπροσώπηση των συμφερόντων και της εμπειρογνωμοσύνης των εθνικών αρχών, των επαγγελματιών στον τομέα της υγείας και των μη κυβερνητικών οργανώσεων που είναι δραστήριες στον τομέα αυτό.

β. *Άλλες συμμετέχουσες ομάδες*

72. Η Επιτροπή θα εξετάσει μαζί με τα κράτη μέλη εάν η σύσταση εθνικών συντονιστικών επιτροπών για το πρόγραμμα καταπολέμησης της τοξικομανίας θα αυξήσει ή όχι τα κίνητρα και τη συμμετοχή των εθνικών παραγόντων. Αυτές οι εθνικές επιτροπές μπορούν να αποτελέσουν ένα κεντρικό σημείο αναφοράς για πολλούς οργανισμούς και επαγγέλματα που συμμετέχουν στο έργο αυτό.
73. Στο παρελθόν, οι μη κυβερνητικές οργανώσεις που δραστηριοποιούνται στον τομέα της πρόληψης της τοξικομανίας συνέβαλαν σε μεγάλο βαθμό με κεφάλαια και εμπειρογνωμοσύνη στην υλοποίηση κοινοτικών ενεργειών, όπως οι Εβδομάδες Πρόληψης της Τοξικομανίας. Εξαιτίας αυτής της συνεισφοράς των οργανώσεων αυτών στην πρόληψη, τη μέριμνα και την έρευνα, η Επιτροπή θα διατηρήσει και θα ενισχύσει τους δεσμούς της μαζί τους, τόσο μέσω της συμβουλευτικής επιτροπής που περιγράφεται παραπάνω όσο και μέσω άμεσων δεσμών, ειδικότερα με τα δίκτυα που υπάρχουν.

3. *Αξιολόγηση και εκθέσεις*

74. Η δομή της αξιολόγησης και της σύνταξης εκθέσεων σχετικά με το πρόγραμμα δράσης θα περιλαμβάνει δύο βασικά στοιχεία:

- έκθεση αξιολόγησης ανεξάρτητων εμπειρογνομόνων όσον αφορά τις κύριες δραστηριότητες που υποστηρίχθηκαν·
- έκθεση σχετικά με τις ενέργειες που έγιναν στο πλαίσιο του προγράμματος δράσης, η οποία θα υποβληθεί στα αρμόδια ιδρύματα από την Επιτροπή στα μέσα της εφαρμογής του προγράμματος και τελική έκθεση κατά την ολοκλήρωση του προγράμματος.

Επιπλέον, η Επιτροπή θα εξασφαλίζει ότι τα αποτελέσματα των σημαντικότερων ενεργειών και πρωτοβουλιών διατίθενται στους ενδιαφερομένους και στο ευρύ κοινό.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΚΑΙ ΨΗΦΙΣΜΑΤΑ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΥΠΟΥΡΓΩΝ ΥΓΕΙΑΣ

ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗ ΜΕΙΩΣΗ ΤΗΣ ΖΗΤΗΣΗΣ ΝΑΡΚΩΤΙΚΩΝ

ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ

ΚΑΙ ΤΗΝ ΚΑΤΑΧΡΗΣΗ ΟΙΝΟΠΝΕΥΜΑΤΟΣ

1. Ψήφισμα του Συμβουλίου και των Υπουργών Υγείας των κρατών μελών που συνέρχονται στα πλαίσια του Συμβουλίου της 16ης Μαΐου 1989 για ένα ευρωπαϊκό δίκτυο υγειονομικών στοιχείων σχετικά με την τοξικομανία (EE C 185 της 22.07.1989, σ. 1)
2. Συμπεράσματα του Συμβουλίου και των Υπουργών Υγείας των κρατών μελών οι οποίοι συνέρχονται στα πλαίσια του Συμβουλίου της 16ης Μαΐου 1989 για την αξιοπιστία των αναλύσεων υγρών του σώματος προς διαπίστωση τυχόν χρήσης ναρκωτικών (EE C 185 της 22.07.1989, σ. 2)
3. Συμπεράσματα του Συμβουλίου και των Υπουργών Υγείας των κρατών μελών που συνήλθαν στα πλαίσια του Συμβουλίου της 16ης Μαΐου 1989 σχετικά με την πρόληψη του AIDS σε άτομα που παίρνουν ναρκωτικά παρεντερικώς (EE C 185 της 22.07.1989, σ. 3)
4. Συμπεράσματα του Συμβουλίου και των Υπουργών Υγείας των κρατών μελών, οι οποίοι συνήλθαν στα πλαίσια του Συμβουλίου της 13ης Νοεμβρίου 1989 σχετικά με την εφαρμογή συντονισμένων δράσεων πρόληψης της τοξικομανίας και μέριμνας για τους τοξικομανείς (EE C 31 της 09.02.1990, σ. 1)
5. Συμπεράσματα του Συμβουλίου και των Υπουργών Υγείας των κρατών μελών, οι οποίοι συνήλθαν στα πλαίσια του Συμβουλίου της 3ης Δεκεμβρίου 1990 όσον αφορά τη μείωση της ζήτησης των ναρκωτικών και των ψυχοτρόπων ουσιών (EE C 329 της 31.12.1990, σ. 20)
6. Συμπεράσματα του Συμβουλίου και των Υπουργών Υγείας των κρατών μελών, συνελθόντων στα πλαίσια του Συμβουλίου της 4ης Ιουνίου 1991 σχετικά με την παρακολούθηση των δράσεων για τη μείωση της ζήτησης ναρκωτικών (EE C 170 της 29.06.1991, σ. 2)
7. Δήλωση του Συμβουλίου και των Υπουργών Υγείας των κρατών μελών που συνέρχονται στα πλαίσια του Συμβουλίου της 4ης Ιουνίου 1991 σχετικά με την καταπολέμηση της φαρμακοδιέγερσης, συμπεριλαμβανομένης της κατάχρησης φαρμάκων στις αθλητικές δραστηριότητες (EE C 170 της 29.06.1991, σ. 1)
8. Ψήφισμα του Συμβουλίου και των Υπουργών Υγείας των κρατών μελών που συνήλθαν στα πλαίσια του Συμβουλίου της 11ης Νοεμβρίου 1991 για τη θεραπεία και την επανένταξη των τοξικομανών κρατουμένων (EE C 304 της 23.11.1991, σ. 7)
9. Ψήφισμα του Συμβουλίου και των Υπουργών Υγείας των κρατών μελών, συνερχομένων στα πλαίσια του Συμβουλίου σχετικά με ένα κώδικα συμπεριφοράς για την καταπολέμηση της φαρμακοδιέγερσης στις αθλητικές δραστηριότητες (EE C 44 της 19.02.1992, σ. 1)
10. Δήλωση του Συμβουλίου και των Υπουργών Υγείας των κρατών μελών, συνελθόντων στα πλαίσια του Συμβουλίου της 15ης Μαΐου 1992 σχετικά με την ευρωπαϊκή εβδομάδα πρόληψης της χρήσης ναρκωτικών (EE C 148, της 12.06.1992, σ. 3)

11. Συμπεράσματα του Συμβουλίου και των Υπουργών Υγείας των κρατών μελών, συνελθόντων στα πλαίσια του Συμβουλίου της 13ης Νοεμβρίου 1992 που αφορούν τη δεύτερη έκθεση σχετικά με τη μείωση της ζήτησης ναρκωτικών στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα (EE C 326 της 11.12.1992, σ. 3)
12. Δήλωση του Συμβουλίου της 13ης Δεκεμβρίου 1993 σχετικά με την Ευρωπαϊκή Εβδομάδα Πρόληψης της Τοξικομανίας (EE C 15 της 18.01.1994, σ. 7)
13. Ψήφισμα του Συμβουλίου και των εκπροσώπων των κυβερνήσεων των κρατών μελών, συνελθόντων στα πλαίσια του Συμβουλίου, της 29ης Μαΐου 1986 σχετικά με την κατάχρηση οινόπνευματων ποτών (EE C 184 της 23.07.1986, σ. 3)

Πρόταση
ΑΠΟΦΑΣΗΣ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ
ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ
για την θέσπιση κοινοτικού προγράμματος δράσης
για την πρόληψη της τοξικομανίας
στο πλαίσιο δράσης
στον τομέα της δημόσιας υγείας (1995-2000)

ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ

1. Η Επιτροπή, στην ανακοίνωση της 24ης Νοεμβρίου 1993 σχετικά με το πλαίσιο δράσης στον τομέα της δημόσιας υγείας, εντόπισε την τοξικομανία ως ζήτημα με προτεραιότητα για την πραγματοποίηση ενεργειών, καθώς αποτελεί τη μοναδική απειλή στην οποία γίνεται ειδική αναφορά στο άρθρο 129 της Συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας.
2. Η τοξικομανία είναι ένα σύνθετο φαινόμενο όσον αφορά τις αιτίες και τις εκδηλώσεις του, το οποίο έχει πολλαπλές υγειονομικές και κοινωνικές επιπτώσεις. Παρ'όλο που τα δεδομένα που παρέχουν τα κράτη μέλη δεν είναι άμεσα συγκρίσιμα, εκείνα που παρέχονται για τη δεύτερη έκθεση σχετικά με τη μείωση της ζήτησης ναρκωτικών στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα αποκαλύπτουν ανησυχητικές τάσεις, όπως αύξηση της θνησιμότητας και της νοσηρότητας που σχετίζεται με τα ναρκωτικά, αύξηση του αριθμού των ατόμων που κάνουν για πρώτη φορά χρήση ναρκωτικών ή των κρουσμάτων AIDS που συνδέονται με τη χρήση ναρκωτικών. Η ποικιλία των παράνομων προϊόντων που καταναλώνονται και οι μέθοδοι κατανάλωσης, η κατάχρηση οινόπνευματων και φαρμακευτικών προϊόντων καθώς και η εσκεμμένη εισπνοή τοξικών προϊόντων με σκοπό την πρόκληση ναρκωτικού αποτελέσματος αποτελούν ανησυχητικούς παράγοντες για τα κράτη μέλη και την Κοινότητα.
3. Η τοξικομανία αποτελούσε ανέκαθεν θέμα προβληματισμού όλων των κοινοτικών οργάνων. Ένα σημαντικό βήμα προς τον καθορισμό των προοπτικών για την πραγματοποίηση κοινοτικών δραστηριοτήτων στον τομέα αυτό πραγματοποιήθηκε με την έγκριση από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Ρώμης (1990) του Ευρωπαϊκού σχεδίου καταπολέμησης ναρκωτικών και του κεφαλαίου του σχετικά με τη μείωση της ζήτησης ναρκωτικών. Από το 1986, διάφορα ψηφίσματα και συμπεράσματα του Συμβουλίου σχετικά με τη μείωση της ζήτησης ναρκωτικών ζητούν την εφαρμογή κοινοτικών ενεργειών σχετικά με: τον πληθυσμιακό έλεγχο και τα υγειονομικά δεδομένα· την πρόληψη του AIDS στους τοξικομανείς· την εφαρμογή συντονισμένων μέτρων πρόληψης, τις ανταλλαγές πληροφοριών· την επανένταξη των τοξικομανών κρατουμένων, την τακτική σύνταξη εκθέσεων σχετικά με τη μείωση της ζήτησης ναρκωτικών καθώς και το συντονισμό δύο ευρωπαϊκών εβδομάδων πρόληψης της τοξικομανίας. Επίσης, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο διαδραμάτισε σημαντικό ρόλο στην ένταξη του ζητήματος των ναρκωτικών στο πρόγραμμα εργασιών σε κοινοτικό επίπεδο εγκρίνοντας πολλά ψηφίσματα σχετικά με το θέμα αυτό.
4. Η Επιτροπή ανταποκρίθηκε αναλαμβάνοντας διάφορες ενέργειες και πρωτοβουλίες. Επιπρόσθετα, ύστερα από πρόταση της Επιτροπής, το Συμβούλιο ενέκρινε το Φεβρουάριο του 1993 κανονισμό σχετικά με την ίδρυση του Ευρωπαϊκού Κέντρου Παρακολούθησης Ναρκωτικών και Τοξικομανίας, που έχει ως καθήκον να παρέχει στην Κοινότητα και τα κράτη μέλη αντικειμενικές, αξιόπιστες και συγκρίσιμες πληροφορίες σε ευρωπαϊκό επίπεδο σχετικά με τα ναρκωτικά, την τοξικομανία και τις συνέπειές τους. Συνεπώς, το Κέντρο θα διαδραματίσει σημαντικό ρόλο στον τομέα της μείωσης της ζήτησης ναρκωτικών, στον οποίο θα δώσει ιδιαίτερη προσοχή κατά τη διάρκεια των τριών πρώτων ετών λειτουργίας του.
5. Η αναφορά που κάνει το άρθρο 129 στην τοξικομανία σημαίνει ότι η Κοινότητα πρέπει να εδραιώσει τα επιτεύγματά της στον τομέα της τοξικομανίας και να συνεχίσει με βάση το έργο που έχει ήδη πραγματοποιηθεί. Η Επιτροπή αποφάσισε ήδη στην ανακοίνωσή της σχετικά με το πλαίσιο δράσης στον τομέα της δημόσιας υγείας ότι τούτο θα επιτευχθεί με τον καλύτερο τρόπο μέσω ενός ειδικού προγράμματος που θα εφαρμοστεί ως μέρος μίας στρατηγικής που περιλαμβάνει διάφορες ενέργειες, τόσο γενικής φύσης όσο και ειδικές για τις ασθένειες.

6. Η πρόταση αυτή αποτελεί το πρώτο πολυτές πρόγραμμα για την τοξικομανία στο πλαίσιο της δημόσιας υγείας. Καθώς η πρόληψη της τοξικομανίας υπάγεται στην αρμοδιότητα των κρατών μελών, σύμφωνα με αυτήν την κατευθυντήρια γραμμή εναπόκειται σε αυτά να καταρτίσουν κατάλληλα προγράμματα πρόληψης. Ο ρόλος της Κοινότητας θα επικεντρωθεί ιδίως στην υποστήριξη των ενεργειών που αναλαμβάνουν τα κράτη μέλη, προωθώντας το συντονισμό των πολιτικών και των προγραμμάτων των κρατών μελών, σε στενή συνεργασία με τα κράτη μέλη, καθώς και στην καλύτερη χρήση των κοινοτικών πολιτικών σε σχέση με την πρόληψη της τοξικομανίας καθώς και προωθώντας τη συνεργασία μεταξύ των κρατών μελών.
7. Ο ρόλος της Επιτροπής θα συνίσταται στην ενθάρρυνση και τη διευκόλυνση των ανταλλαγών πληροφοριών, εμπειρίας και μοντέλων ορθής πρακτικής καθώς και στην υποστήριξη και το συντονισμό, εάν χρειαστεί, δραστηριοτήτων σε κοινοτικό επίπεδο. Ειδικότερα, η Επιτροπή θα υποστηρίξει προτάσεις που υποβάλλουν τα κράτη μέλη και πρωτοβουλίες στις οποίες συμμετέχουν οργανώσεις και υπηρεσίες που αναπτύσσουν δραστηριότητα στον τομέα της πρόληψης της χρήσης ναρκωτικών. Επίσης, θα ενισχυθεί η συνεργασία με τις διεθνείς οργανώσεις και τις διακρατικές ενώσεις.
8. Η συγκέντρωση δεδομένων σε κοινοτική κλίμακα, οι ανταλλαγές πληροφοριών και εμπειρίας, τα σχέδια κοινοτικού ενδιαφέροντος, οι δικτυώσεις των οργανισμών που δραστηριοποιούνται στον τομέα της πρόληψης, η υποστήριξη δοκιμαστικών σχεδίων που μπορούν να μεταφερθούν σε άλλα κράτη μέλη, αποτελούν παραδείγματα ενεργειών οι οποίες, εάν εφαρμοστούν σε κοινοτικό επίπεδο, βελτιώνουν τις γνώσεις σχετικά με το φαινόμενο της τοξικομανίας και τις μεθόδους πρόληψης. Για το σκοπό αυτό, το ΕΚΙΠΝΤ θα διαδραματίσει κρίσιμο ρόλο στην εξασφάλιση της διάδοσης των πληροφοριών. Αυτές οι μεταφορές γνώσεων και πρακτικών μπορούν να αποτελέσουν πολύτιμο βοήθημα για κάθε κράτος μέλος και κατά τον τρόπο αυτό απεικονίζουν την υπεραξία των κοινοτικών ενεργειών. Επίσης, η υπεραξία αυτή πρέπει να διευκολύνει τα κράτη μέλη να ανακαθορίζουν τις στρατηγικές τους και να εφαρμόζουν με αποτελεσματικότερο τρόπο μέτρα και πολιτικές πρόληψης της τοξικομανίας.
9. Ενόψει του πολυπλόκου του φαινομένου των ναρκωτικών, οι πολιτικές για την καταπολέμηση της τοξικομανίας πρέπει να συνεκτιμούν τα εξής:
 - δραστηριότητες που στοχεύουν σε ομάδες υψηλού κινδύνου σε συγκεκριμένα περιβάλλοντα·
 - εντοπισμό, ανάπτυξη, δοκιμή και χρήση των ορθότερων πρακτικών για τη διάδοση της πληροφόρησης και την παροχή συμβουλών στις ομάδες στόχους·
 - πρωτοβουλίες στον τομέα της εκπαίδευσης και της κατάρτισης για τη χάραξη στρατηγικών πρόληψης της τοξικομανίας·
 - εργασία σχετικά με την έγκαιρη διάγνωση και τον προσανατολισμό των χρηστών ναρκωτικών·
 - αποκατάσταση και κοινωνική επανένταξη των τοξικομανών.
10. Ενόψει των περιορισμένων διαθέσιμων πόρων, αυτό το κοινοτικό πρόγραμμα δράσης, συνεκτιμώντας αυτά τα στοιχεία και την ανάγκη να εξασφαλιστεί μία κοινοτική προστιθέμενη αξία, θα εστιαστεί:
 - α) στη βελτίωση των γνώσεων του κοινού, ιδίως με συντονισμένες διακρατικές ενέργειες·
 - β) στην εκμετάλλευση των ευκαιριών που προσφέρονται στο πλαίσιο άλλων κοινοτικών πολιτικών, προγραμμάτων και μέσων όπου ενδείκνυνται, για την πρόληψη και την καταπολέμηση της τοξικομανίας·
 - γ) στην υποστήριξη πρωτοβουλιών και ενεργειών που απευθύνονται στους νέους σχολικής ηλικίας, στο οικογενειακό και στο σχολικό περιβάλλον καθώς και στο περιβάλλον του ελεύθερου χρόνου τους και στην προώθηση των ορθών πρακτικών σε αυτόν τον τομέα.

11. Αυτό το πρόγραμμα για την πρόληψη της τοξικομανίας αποτελεί ένα στοιχείο του σχεδίου δράσης της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την καταπολέμηση της τοξικομανίας, το οποίο συγκεντρώνει τις διάφορες ενέργειες που δρομολογούνται στο πλαίσιο των τριών βάθρων της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση, δηλαδή στο πλαίσιο της Συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, της κοινής εξωτερικής πολιτικής και της κοινής πολιτικής ασφάλειας, καθώς και της δικαιοσύνης και των εσωτερικών υποθέσεων.
12. Αυτή η πρόταση απόφασης του Συμβουλίου συνεκτιμά τα αιτήματα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου. Αντικατοπτρίζει την εμπειρία που απόκτησε η Επιτροπή από την εφαρμογή ορισμένων ειδικών ενεργειών στον τομέα της τοξικομανίας. Επίσης, συνεκτιμά την αρχή της επικουρικότητας και αναγνωρίζει ότι η κατάσταση διαφέρει μεταξύ των κρατών μελών. Τέλος, θεσπίζει τις κατάλληλες διαδικασίες διαβουλεύσεων και τα κατάλληλα μέτρα αξιολόγησης για τις δραστηριότητες που αναλαμβάνονται.

Πρόταση
ΑΠΟΦΑΣΗΣ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ
ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

για την θέσπιση κοινοτικού προγράμματος δράσης
για την πρόληψη της τοξικομανίας
στο πλαίσιο δράσης
στον τομέα της δημόσιας υγείας (1995-2000)

ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ,

Έχοντας υπόψη:

τη συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας και ιδίως το άρθρο 129,

την πρόταση της Επιτροπής¹,

τη γνώμη της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής²,

τη γνώμη της Επιτροπής των Περιφερειών³,

Εκτιμώντας:

ότι το φαινόμενο της τοξικομανίας εξελίσσεται με ανησυχητικό τρόπο στα κράτη μέλη και ότι έχει σοβαρές επιπτώσεις στην υγεία των ατόμων και την ευημερία του πληθυσμού·

ότι το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, συστήνοντας το 1985 μία εξεταστική επιτροπή για το πρόβλημα των ναρκωτικών στα κράτη της Κοινότητας, κατέδειξε τη βούλησή του να μελετήσει σε βάθος τους παράγοντες που ευνοούν τη ζήτηση ναρκωτικών και επιτρέπουν τη συνέχιση της παραγωγής και της διανομής των ναρκωτικών αυτών·

ότι στα ψηφίσματά του⁴ που αφιέρωσε στο πρόβλημα αυτό, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο διατύπωσε μία σειρά προτάσεων, ιδίως με στόχο τη δράση σε κοινοτική κλίμακα στον τομέα της πρόληψης της τοξικομανίας·

ότι το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, κατά τη συνεδρίασή του στο Λουβλίνο στις 25 και 26 Ιουνίου 1990, υπογράμμισε ότι η κατάρτιση ενός κατάλληλου προγράμματος μείωσης της ζήτησης ναρκωτικών υπάγεται στην ευθύνη κάθε κράτους μέλους και εκτίμησε ότι η αποτελεσματική δράση κάθε κράτους μέλους, η οποία θα υποστηρίζεται από μία κοινή δράση

¹ ΕΕ

² ΕΕ ...

³ ΕΕ ...

⁴ ΕΕ C 172, 2.7.1984 σ. 130
ΕΕ C 283, 10.11.1986 σ. 79
ΕΕ C 47, 27.2.1989 σ. 51
ΕΕ C 150, 15.6.1992 σ. 42

των Λάδεκα και της Κοινότητας, πρέπει να αποτελέσει μία από τις κυριότερες προτεραιότητες των προσεχών ετών·

ότι οι ενέργειες που αναλαμβάνονται σε κοινοτικό επίπεδο με βάση τα ψηφίσματα, τις δηλώσεις και τα συμπεράσματα του Συμβουλίου και των εκπροσώπων των κυβερνήσεων των κρατών μελών που συνεδριάζουν στο πλαίσιο του Συμβουλίου σχετικά με την τοξικομανία, ιδίως μετά την έγκριση από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο στη Ρώμη της 13ης και 14ης Δεκεμβρίου 1990 του ευρωπαϊκού σχεδίου καταπολέμησης των ναρκωτικών, συνέβαλαν στην υποστήριξη των προσπαθειών των κρατών μελών·

ότι οι ενέργειες αυτές πρέπει να συνεχιστούν και να ενισχυθούν στο πλαίσιο της δράσης στον τομέα της δημόσιας υγείας που έχει καταρτίσει η Επιτροπή στην ανακοίνωσή της της 24ης Νοεμβρίου 1993⁵ και να συνεκτιμούν, όπως ζητεί το Συμβούλιο στο ψήφισμά του της 17ης Μαΐου 1993⁶, άλλες ενέργειες που αναλαμβάνονται από την Κοινότητα στον τομέα της δημόσιας υγείας ή που έχουν αντίκτυπο στη δημόσια υγεία·

ότι ο κανονισμός (ΕΟΚ) αριθ. 302/93 του Συμβουλίου⁷ ιδρύθηκε το Ευρωπαϊκό Κέντρο Παρακολούθησης Ναρκωτικών και Τοξικομανίας προκειμένου να παρέχει στην Κοινότητα και στα κράτη μέλη της αξιόπιστες και συγκρίσιμες πληροφορίες σχετικά με τα ναρκωτικά και την τοξικομανία·

ότι η δήλωση που εγκρίθηκε από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο στις Βρυξέλλες στις 29 Οκτωβρίου 1993 με την ευκαιρία της θέσης σε ισχύ της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση υπογραμμίζει ότι η Συνθήκη περιλαμβάνει "ένα διαρθρωμένο θεσμικό πλαίσιο, που επιτρέπει κυρίως τον καλύτερο έλεγχο των κοινωνικών προβλημάτων που ξεπερνούν τα σύνορα όπως τα ναρκωτικά(...)"·

ότι η φύση των προβλημάτων που συνδέονται με το φαινόμενο των ναρκωτικών απαιτεί μία πλήρως συντονισμένη και παγκόσμια προσέγγιση, όπως δήλωσε το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο των Βρυξελλών στις 10-11 Δεκεμβρίου 1993·

ότι η τοξικομανία αποτελεί τη μοναδική μάστιγα στην οποία γίνεται ρητή αναφορά στις διατάξεις της Συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας σχετικά με τη δημόσια υγεία και συνεπώς αποτελεί προτεραιότητα σύμφωνα με το πλαίσιο δράσης στον τομέα της δημόσιας υγείας, που όρισε η Επιτροπή·

ότι το παρόν πρόγραμμα αποτελεί ένα από τα κυριότερα τμήματα της ανακοίνωσης της Επιτροπής στο Συμβούλιο και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο σχετικά με ένα σχέδιο δράσης της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την καταπολέμηση των ναρκωτικών (1995-1999)⁸·

ότι, σύμφωνα με την αρχή της επικουρικότητας, οι ενέργειες σε τομείς που δεν υπάγονται στην αποκλειστική αρμοδιότητα της Κοινότητας, όπως αυτές για την τοξικομανία, πρέπει να αναλαμβάνονται από την Κοινότητα όταν, εξαιτίας των διαστάσεων ή των αποτελεσμάτων τους, οι στόχοι τους δύναται να επιτευχθούν καλύτερα σε κοινοτικό επίπεδο·

ότι πρέπει να ενισχυθεί η συνεργασία με τους αρμόδιους διεθνείς οργανισμούς και με τις τρίτες χώρες·

ότι πρέπει να εφαρμοστεί ένα πολυετές πρόγραμμα με σαφείς στόχους για κοινοτική δράση και ότι οι ενέργειες με προτεραιότητα πρέπει να επιλεγούν με βάση την πρόληψη της

⁵ COM(93) 559 τελικό

⁶ ΕΕ C 174, 25.6.1993, σ. 1

⁷ ΕΕ L 36, 12.2.1993, σ. 1

⁸ COM(94) 234 τελικό

τοξικομανίας και των συναφών προβλημάτων· ότι πρέπει να εφαρμοστούν οι κατάλληλοι μηχανισμοί αξιολόγησης·

ότι το πρόγραμμα πρέπει να έχει ως στόχο να συμβάλει στην καλύτερη συνειδητοποίηση θεμάτων που αφορούν τη χρήση ναρκωτικών και ψυχοτρόπων ουσιών, την κατάχρηση οινόπνευματος και φαρμακευτικών προϊόντων, την κατάχρηση χημικών ουσιών ή προϊόντων με στόχο την επίτευξη ναρκωτικού αποτελέσματος· να συμβάλλει στη βελτίωση της αναγνώρισης των καταστάσεων κινδύνου, την έγκαιρη διάγνωση, την παροχή προσανατολισμού και συμβουλών, την υγειονομική και κοινωνική υποστήριξη για την πρόληψη της χρήσης ναρκωτικών, με σκοπό την πρόληψη της χρήσης ναρκωτικών, τη μείωση της θνησιμότητας και των κινδύνων μόλυνσης από μολυσματικούς παράγοντες καθώς και στη μείωση της περιθωριοποίησης·

ότι, από επιχειρησιακή άποψη, πρέπει να προστατευτεί και να αναπτυχθεί η επένδυση που πραγματοποιήθηκε στο παρελθόν όσον αφορά τόσο τη δημιουργία κοινοτικών δικτύων μη κυβερνητικών οργανώσεων όσο και την ενεργοποίηση όλων όσων συμμετέχουν στην πρόληψη της τοξικομανίας·

ότι, ωστόσο, πρέπει να αποφευχθεί η επικάλυψη των προσπαθειών με την προώθηση των ανταλλαγών εμπειριών και με την κοινή ανάπτυξη βασικών ενοτήτων πληροφόρησης για το κοινό, την αγωγή σε θέματα υγείας και για την κατάρτιση των ειδικών στον τομέα της υγείας·

ότι, προκειμένου να αυξηθεί η αξία και ο αντίκτυπος του προγράμματος, θα πρέπει να πραγματοποιείται διαρκής αξιολόγηση των μέτρων που εφαρμόζονται, ιδίως όσον αφορά την αποτελεσματικότητά τους και την επίτευξη των στόχων σε εθνικό και κοινοτικό επίπεδο και, όταν χρειάζεται, να πραγματοποιούνται οι απαραίτητες τροποποιήσεις·

ότι το πρόγραμμα θα πρέπει να έχει πενταετή διάρκεια, προκειμένου να εξασφαλιστεί επαρκής χρόνος στις ενέργειες που θα εφαρμοστούν ώστε να επιτύχουν τους στόχους που έχουν τεθεί·

ΑΠΟΦΑΣΙΖΟΥΝ:

Άρθρο 1

Θεσπίζεται πενταετές κοινοτικό πρόγραμμα δράσης στον τομέα της πρόληψης της τοξικομανίας από έως

Άρθρο 2

1. Το πρόγραμμα περιλαμβάνει τους εξής τομείς δράσης:
 - α) βελτίωση των γνώσεων του κοινού, ιδίως με συντονισμένες διακρατικές ενέργειες·
 - β) εκμετάλλευση των ευκαιριών που παρέχονται στο πλαίσιο άλλων κοινοτικών πολιτικών, προγραμμάτων και μέσων, εάν χρειαστεί, για την πρόληψη και την καταπολέμηση της τοξικομανίας·
 - γ) πρωτοβουλίες και ενέργειες που απευθύνονται στους νέους σχολικής ηλικίας, στο οικογενειακό και σχολικό περιβάλλον και στο περιβάλλον του ελεύθερου χρόνου τους καθώς και προώθηση των καλύτερων πρακτικών στον τομέα αυτό.
2. Η Επιτροπή εξασφαλίζει την εφαρμογή των δραστηριοτήτων που αναφέρονται στην παράγραφο 1 και στο παράρτημα σύμφωνα με το άρθρο 4 και σε στενή συνεργασία με τα κράτη μέλη και τα ιδρύματα και τις οργανώσεις που αναπτύσσουν δραστηριότητα στον τομέα της πρόληψης της τοξικομανίας.
3. Η Επιτροπή εξασφαλίζει επίσης ότι οι δραστηριότητες που αναλαμβάνονται συνεκτιμούν κατάλληλα τις δραστηριότητες πληροφόρησης του Ευρωπαϊκού Κέντρου Παρακολούθησης Ναρκωτικών και Τοξικομανίας.

Άρθρο 3

Η αρμόδια επί του προϋπολογισμού αρχή καθορίζει τις διαθέσιμες πιστώσεις για κάθε οικονομικό έτος.

Άρθρο 4

Η Επιτροπή επικουρείται από μία επιτροπή συμβουλευτικού χαρακτήρα την οποία αποτελούν αντιπρόσωποι των κρατών μελών και της οποίας προεδρεύει ο αντιπρόσωπος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

Ο αντιπρόσωπος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής υποβάλλει στην εν λόγω επιτροπή σχέδιο των μέτρων που πρόκειται να ληφθούν. Η συμβουλευτική επιτροπή διατυπώνει τη γνώμη της για το σχέδιο αυτό, μέσα σε προθεσμία που μπορεί να ορίσει ο πρόεδρος ανάλογα με τον επείγοντα χαρακτήρα του θέματος και, αν χρειασθεί προβαίνει σε ψηφοφορία.

Η γνώμη καταχωρείται στα πρακτικά. Επιπλέον, κάθε κράτος μέλος έχει το δικαίωμα να ζητήσει να καταχωρηθεί η θέση του στα πρακτικά.

Η Επιτροπή λαμβάνει ιδιαίτερα υπόψη τη γνώμη της συμβουλευτικής επιτροπής και την ενημερώνει για τον τρόπο με τον οποίο έλαβε υπόψη τη γνώμη αυτή.

Άρθρο 5

1. Κατά τη διάρκεια της εφαρμογής του προγράμματος θα ενθαρρυνθεί η συνεργασία με τρίτες χώρες και τις διεθνείς οργανώσεις που δραστηριοποιούνται στον τομέα της δημόσιας υγείας.
2. Οι χώρες της ΕΖΕΣ καθώς και οι χώρες της Κεντρικής και της Ανατολικής Ευρώπης μπορούν να συμμετέχουν στις ενέργειες που πραγματοποιούνται στο πλαίσιο αυτού του προγράμματος σύμφωνα με τις προϋποθέσεις που προβλέπουν οι συμφωνίες που έχουν συνάψει με την Κοινότητα.
3. Η Επιτροπή αναπτύσσει συνεργασία με την Ομάδα Pompidou του Συμβουλίου της Ευρώπης. Η Επιτροπή ενισχύει, *μεταξύ άλλων*, τις τακτικές επαφές της με διεθνείς διακυβερνητικές οργανώσεις, όπως η Παγκόσμια Οργάνωση Υγείας (ΠΟΥ), η Εκπαιδευτική, Επιστημονική και Πολιτιστική Οργάνωση των Ηνωμένων Εθνών (UNESCO), το Διεθνές Γραφείο Εργασίας (ΔΓΕ) και το Πρόγραμμα Καταπολέμησης των Ναρκωτικών των Ηνωμένων Εθνών (UNDCP).

Άρθρο 6

1. Η Επιτροπή δημοσιεύει τακτικά πληροφορίες σχετικά με τις ενέργειες που αναλαμβάνονται στο πλαίσιο αυτού του προγράμματος.
2. Η Επιτροπή υποβάλλει στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και στην Επιτροπή των Περιφερειών ενδιάμεση έκθεση σχετικά με τις ενέργειες που πραγματοποιήθηκαν καθώς και γενική έκθεση κατά την ολοκλήρωση του προγράμματος.

Άρθρο 7

Η παρούσα απόφαση αρχίζει να ισχύει την εικοστή ημέρα από τη δημοσίευσή της στην Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων.

Βρυξέλλες,

Για το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.

Ο Πρόεδρος

Για το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Ο Πρόεδρος

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Δραστηριότητες του προγράμματος :

- α) **Βελτίωση των γνώσεων του κοινού ιδίως με συντονισμένες διακρατικές ενέργειες.** Τέτοιες δραστηριότητες θα μπορούσαν να χρησιμοποιήσουν ως υπόδειγμα την Ευρωπαϊκή Εβδομάδα για την Πρόληψη της Τοξικομανίας, ιδιαίτερα σημαντική για την προβολή και την ενθάρρυνση των κοινοτικών και των διακρατικών προσπαθειών καθώς και προηγούμενες συντονισμένες διακρατικές ενέργειες.
- β) **Εκμετάλλευση των ευκαιριών που παρέχονται σε άλλες κοινοτικές πολιτικές, προγράμματα και μέσα, όπου ενδείκνυται, για την πρόληψη και την καταπολέμηση της τοξικομανίας.** Αυτό θα μπορούσε να είναι σημαντικό σε τομείς όπως οι κοινωνικές υποθέσεις, ιδίως σε σχέση με τους μετανάστες, τη φτώχεια, την απασχόληση, την προστασία της υγείας και της ασφάλειας των εργαζομένων και με τα διαρθρωτικά ταμεία, συμπεριλαμβανομένων των κοινοτικών πρωτοβουλιών· επίσης όπως η ενιαία αγορά και η καταναλωτική πολιτική, ιδίως όσον αφορά τις προδρόμους ουσίες, τα φάρμακα, τα ιδιοσκευάσματα, τις επικίνδυνες ουσίες και παρασκευάσματα· η εκπαίδευση και η κατάρτιση, δραστηριότητες στους τομείς του πολιτισμού, της επικοινωνίας και της πληροφόρησης· τα συστήματα έρευνας και υγείας, σχετικά με την εθιστή συμπεριφορά, όπως περιγράφεται στην πρόταση της Επιτροπής για ένα ειδικό πρόγραμμα έρευνας και τεχνολογικής ανάπτυξης στον τομέα της βιοϊατρικής και της υγείας (1994-1998) και βέβαια, σε άλλα προγράμματα που βασίζονται στο άρθρο 129, π.χ. AIDS και άλλες μεταδιδόμενες ασθένειες, προαγωγή της υγείας, πληροφόρηση, εκπαίδευση και κατάρτιση.
- γ) **Πρωτοβουλίες και ενέργειες που απευθύνονται στους νέους, στο οικογενειακό και σχολικό περιβάλλον και στο περιβάλλον του ελεύθερου χρόνου τους, καθώς και προώθηση των καλύτερων πρακτικών στον τομέα αυτό.** Οι νέοι θεωρούνται η κύρια ομάδα στόχος για την πρόληψη της τοξικομανίας. Το πλήθος των προληπτικών προσεγγίσεων που έχουν υιοθετηθεί μπορεί να δώσει παραδείγματα καλής πρακτικής που βοηθούν εκείνους που έχουν επιφορτιστεί με την πρόληψη της τοξικομανίας στα κράτη μέλη, να διδαχθούν από την πείρα των άλλων. Επομένως μια ειδική υποστήριξη, ιδίως για τη διάδοση των πληροφοριών και των συμβουλών που απευθύνονται στους νέους στο οικογενειακό και στο σχολικό περιβάλλον καθώς και στο περιβάλλον του ελεύθερου χρόνου τους, αναμένεται να αποδειχθεί ιδιαίτερα ωφέλιμη.

ΛΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΟ ΛΕΓΤΙΟ

1. ΤΙΤΛΟΣ ΤΗΣ ΠΡΑΞΗΣ

Υγειονομικές πλευρές της κατάχρησης ναρκωτικών: πρώτο πρόγραμμα κοινοτικών ενεργειών στον τομέα της πρόληψης της τοξικομανίας.

2. ΣΧΕΤΙΚΟ ΚΟΝΔΥΛΙΟ ΤΟΥ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ

B3-4303 (πρώην B3-440) εν μέρει· κεφάλαιο B3-40 εν μέρει.

3. ΝΟΜΙΚΗ ΒΑΣΗ

Ψήφισμα του Συμβουλίου και των υπουργών υγείας των κρατών μελών, που συνέρχονται στα πλαίσια του Συμβουλίου, της 16ης Μαΐου 1989, για ένα ευρωπαϊκό δίκτυο υγειονομικών στοιχείων σχετικά με την τοξικομανία (EE C 185 της 22.07.1989, σελ. 1).

Συμπεράσματα του Συμβουλίου και των υπουργών υγείας των κρατών μελών, οι οποίοι συνέρχονται στα πλαίσια του Συμβουλίου, της 16ης Μαΐου 1989, για την αξιοπιστία των αναλύσεων υγρών του σώματος προς διαπίστωση τυχόν χρήσης ναρκωτικών (EE C 185 της 22.07.1989, σελ. 2).

Συμπεράσματα του Συμβουλίου και των υπουργών υγείας, οι οποίοι συνήλθαν στα πλαίσια του Συμβουλίου της 13ης Νοεμβρίου 1989, σχετικά με την εφαρμογή συντονισμένων δράσεων πρόληψης της τοξικομανίας και μέριμνας για τους τοξικομανείς (EE C 31 της 09.02.1990, σελ. 1).

Συμπεράσματα του Συμβουλίου και των υπουργών υγείας, οι οποίοι συνήλθαν στα πλαίσια του Συμβουλίου της 3ης Δεκεμβρίου 1990, όσον αφορά τη μείωση της ζήτησης των ναρκωτικών και των ψηχοτρόπων ουσιών (EE C 29 της 31.12.1990, σελ. 20).

Συμπεράσματα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου, της 14ης και της 15ης Δεκεμβρίου 1990, σχετικά με το Ευρωπαϊκό Σχέδιο Καταπολέμησης των Ναρκωτικών.

Συμπεράσματα του Συμβουλίου και των υπουργών υγείας των κρατών μελών, συνελθόντων στα πλαίσια του Συμβουλίου της 4ης Ιουνίου 1991, σχετικά με την παρακολούθηση των δράσεων για τη μείωση της ζήτησης των ναρκωτικών (EE C 170 της 29.06.1991, σελ. 2).

Ψήφισμα του Συμβουλίου και των υπουργών υγείας, που συνήλθαν στα πλαίσια του Συμβουλίου της 11ης Νοεμβρίου Δεκεμβρίου 1991, για τη θεραπεία και την επανένταξη των τοξικομανών κρατουμένων (EE C 304 της 23.11.1991, σελ. 7).

Δήλωση του Συμβουλίου και των υπουργών υγείας των κρατών μελών, συνελθόντων στα πλαίσια του Συμβουλίου της 15ης Μαΐου 1992, σχετικά με την ευρωπαϊκή εβδομάδα πρόληψης της χρήσης ναρκωτικών (EE C 148 της 12.06.1992, σελ. 3).

Συμπεράσματα του Συμβουλίου και των υπουργών υγείας των κρατών μελών, συνόντων στα πλαίσια του Συμβουλίου της 13ης Νοεμβρίου 1992, που αφορούν τη δεύτερη έκθεση σχετικά με τη μείωση της ζήτησης ναρκωτικών στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα (EE C 326 της 11.12.1992, σελ. 3).

Ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με το πλαίσιο δράσης στον τομέα της δημόσιας υγείας (COM (93) 559 τελικό).

Λήλωση του Συμβουλίου της 13ης Δεκεμβρίου 1993, σχετικά με την Ευρωπαϊκή Εβδομάδα Πρόληψης της Τοξικομανίας (ΕΕ C 15 της 18.01.1994, σελ. 7).

Άρθρα 3 (0) και 129 της Συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας.

4. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΗΣ ΔΡΑΣΗΣ

4.1 Γενικός στόχος της δράσης:

Πρόγραμμα κοινοτικών ενεργειών στον τομέα της πρόληψης της τοξικομανίας, το οποίο εξασφαλίζει μεταξύ άλλων τη συνέχιση της εφαρμογής των συμπερασμάτων και ψηφισμάτων του Συμβουλίου των υπουργών υγείας, που εκδόθηκαν κατά το παρελθόν, σύμφωνα με τις κατευθυντήριες γραμμές του Ευρωπαϊκού Σχεδίου Καταπολέμησης των Ναρκωτικών.

Το παρόν πρόγραμμα αποβλέπει στην ενθάρρυνση της συνεργασίας μεταξύ κρατών μελών, στην υποστήριξη της δράσης τους και στην προώθηση του συντονισμού της πολιτικής και των προγραμμάτων τους, με σκοπό την πρόληψη της χρήσης ναρκωτικών και ψυχοτρόπων ουσιών, της κατάχρησης οινοπνεύματος και φαρμακευτικών προϊόντων, καθώς και της στρέβλωσης της χρήσης χημικών προϊόντων από τοξικομανείς.

Ενδιάμεσοι στόχοι: καθορίζονται ενδιάμεσοι στόχοι, όπως η μείωση της θνησιμότητας, η μείωση των κινδύνων, ιδιαίτερα των κινδύνων μόλυνσης από τον ιό του aids ή άλλους μολυσματικούς παράγοντες, η μείωση της περιθωριοποίησης.

Μέσα υλοποίησης αυτού του στόχου: ενθάρρυνση των κρατών μελών να αναπτύξουν δικούς τους πόρους για την πρόληψη της τοξικομανίας, να αναπτύξουν τη στρατηγική τους για την πρόληψη και την ενδοκοινοτική συνεργασία, ιδιαίτερα με την υποστήριξη συντονισμένων διακρατικών ενεργειών για τη βελτίωση της επίγνωσης του κοινού και με την εκμετάλλευση των ευκαιριών που προσφέρονται από άλλες κοινοτικές πολιτικές και ενέργειες, επικεντρωμένες σε μια ειδική ομάδα στόχο σε κατάλληλο περιβάλλον: τους νέους σε σχολική ηλικία.

4.2 Περίοδος που καλύπτεται και διευθετήσεις για ανανέωση ή επέκταση:

5 έτη. Οι διευθετήσεις για την ανανέωση ή την επέκταση του προγράμματος δεν έχουν γίνει· θα πρέπει επομένως να αποτελέσουν αντικείμενο πρότασης της Επιτροπής.

5. ΚΑΤΑΤΑΞΗ ΤΗΣ ΛΑΠΑΝΗΣ Η ΤΟΥ ΕΞΟΛΟΥ:

Μη υποχρεωτική δαπάνη - διαχωριζόμενες πιστώσεις.

6. ΤΥΠΟΣ ΤΗΣ ΛΑΠΑΝΗΣ Η ΤΟΥ ΕΞΟΛΟΥ:

- Επιδότηση 100%: κατ'εξάιρεση, για μελέτες, συμβάσεις παροχής υπηρεσιών, εργασίες που έχουν ζητηθεί και είναι άμεσης χρησιμότητας για την Επιτροπή.

- Επιδότηση για συγχρηματοδότηση παράλληλα με άλλες πηγές του δημόσιου και/ή ιδιωτικού τομέα: είναι η συνηθέστερη περίπτωση (σπανίως πάνω από 70% του συνολικού προϋπολογισμού των προτεινόμενων σχεδίων).

7. ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΗ ΕΠΙΠΤΩΣΗ:

7.1 Τρόπος υπολογισμού του συνολικού κόστους της δράσης: αφορά το σημείο 7.2

7.2 Κατανομή ανά στοιχείο του κόστους της δράσης (εκτιμώμενο κόστος σε εκατομμύρια ECU)

Υπενθύμιση:

Εγκεκριμένες πιστώσεις 1994 - B3 - 440	
Υποχρεώσεις	Πληρωμές
4,8 ¹	2,6

Ενδεικτική κατανομή σε εκατομμύρια ECU: Αυτή η κατανομή, καθαρά ενδεικτικού χαρακτήρα, δεν προδικάζει τα ποσά τα οποία θα χορηγηθούν πραγματικά από την Αρχή του Προϋπολογισμού για καθένα από τα υπόψη έτη. Άλλωστε, η κατανομή ανά τομέα δράσης για το 1995 παρέχεται απλώς για λόγους προσανατολισμού. Τα ενδεικτικά ποσά για τα επόμενα έτη εφαρμογής του προγράμματος θα πρέπει να καθοριστούν στο πλαίσιο των επόμενων προσχεδίων προϋπολογισμού².

ΤΟΜΕΙΣ ΔΡΑΣΗΣ	Προϋπολογισμός 1994	Προσχέδιο Προϋπολ. 1995	ΕΤΟΣ				
			1996	1997	1998	1999	ΣΥΝΟΛΟ 1995-1999
		Ενδεικτική κατανομή	Ενδεικτικός προγραμματισμός				
1. Συντονισμένες διακρατικές ενέργειες για τη βελτίωση της επίγνωσης του κοινού		1,5					
2. Πρατοβοήθειες και ενέργειες που απευθύνονται σε νέους σχολικής ηλικίας σε κατάλληλο περιβάλλον		2					
ΣΥΝΟΛΟ	3,3	3,5	5,5	6	6,5	7	28,5

¹ Εκ των οποίων 3,3 εκατομμύρια ECU για τις υγιονομικές δαπάνες από την κατάχρηση ναρκωτικών.

² Η προβλεπόμενη αύξηση του προϋπολογισμού θα καταμεληθεί από το κεφάλαιο B3-40.

7.3 Ενδεικτικό χρονοδιάγραμμα πιστώσεων

	1995	1996	1997	1998	1999	ΣΥΝΟΛΟ
Πιστώσεις υποχρεώσεων	3,5	5,5	6	6,5	7	28,5
Πιστώσεις πληρωμών						
1995	1,75					1,75
1996	1,23	2,75				3,98
1997	0,52	1,93	3,00			5,45
1998		0,82	2,10	3,25		6,17
1999			0,90	2,27	3,50	6,67
επόμενα οικονομικά έτη				0,98	3,50	4,48
ΣΥΝΟΛΟ	3,5	5,5	6	6,5	7	28,5

8. ΜΕΤΡΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΛΗΨΗ ΤΗΣ ΑΠΑΤΗΣ - ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΤΗΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΟΥΣ

Συγκεκριμένοι έλεγχοι των αντισυμβαλλομένων για την επαλήθευση των χρησιμοποιούμενων πιστώσεων, καθώς και των συγκεκριμένων τρόπων χρήσης. Τέτοιοι έλεγχοι έχουν ήδη διεξαχθεί για τα οικονομικά έτη 1991, 1992 και 1993 και έχουν αποδειχθεί αποτελεσματικοί.

9. ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΑΝΑΛΥΣΗΣ ΚΟΣΤΟΥΣ - ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ

9.1 Ειδικοί και δυνάμενοι να υπολογισθούν ποσοτικά στόχοι· στοχευόμενος πληθυσμός:

Οι ενέργειες αντιστοιχούν στην εφαρμογή της δράσης "πρόληψη της τοξικομανίας" που διακήρυξε η Επιτροπή στην ανακοίνωσή της σχετικά με το Πλαίσιο Δράσης στον Τομέα της Δημόσιας Υγείας (COM(93) 559). Η εμπειρία και τα διαθέσιμα δεδομένα επέτρεψαν τον προσδιορισμό ορισμένων λειτουργικών στόχων: πρόληψη, αποκατάσταση, πληροφόρηση, αγωγή, κατάρτιση, με έμφαση στο πλαίσιο του παρόντος προγράμματος στις ενέργειες που συμβάλλουν στα εξής:

- μια καλύτερη γνώση του φαινομένου της τοξικομανίας: ενώπιον του κοινού γενικά και των ομάδων στόχων·
- την αναγνώριση των καταστάσεων κινδύνου και την έγκαιρη ανίχνευση: οικογενειακό και κοινωνικό περιβάλλον· ομάδες κινδύνου·
- τον προσανατολισμό και την παροχή συμβουλών: επαγγελματίες του κοινωνικοϋγειονομικού πεδίου·
- την κάλυψη των υγειονομικών και κοινωνικών δαπανών: επαγγελματίες του κοινωνικοϋγειονομικού πεδίου, περιβάλλον εργασίας, ομάδες στόχοι, όπως οι κρατούμενοι τοξικομανείς.

Λόγω ότι οι διαθέσιμοι πόροι είναι περιορισμένοι, φάνηκε απαραίτητο να προσδιοριστούν, μεταξύ των προαναφερομένων τομέων, εκείνοι στους οποίους μια κοινοτική παρέμβαση θα επέφερε τη μεγαλύτερη υπεραξία και στους οποίους θα εξασφαλιζόταν η μέγιστη ορατότητα. Ως ανταποκρινόμενοι σ' αυτή την απαίτηση προσδιορίστηκαν 3 τομείς οι οποίοι αφορούν:

- τη βελτίωση της επίγνωσης του κοινού, ιδιαίτερα μέσω συντονισμένων διακρατικών ενεργειών·
- την εκμετάλλευση των ευκαιριών που παρέχονται από άλλες κοινοτικές πολιτικές, προγράμματα και πράξεις, εφόσον είναι απαραίτητο, για την καταπολέμηση της τοξικομανίας·
- την υποστήριξη πρωτοβουλιών και ενεργειών που απευθύνονται στους νέους σχολικής ηλικίας σε κατάλληλο περιβάλλον - σπίτι, δραστηριότητες αναψυχής, σχολείο - και την προώθηση των καλύτερων μεθόδων πρακτικής σχετικά με το θέμα αυτό.

9.2 Αιτιολογία της δράσης:

Η τοξικομανία, αφεαυτής κίνδυνος για την υγεία, αναφερομένη ειδικά στο άρθρο 129 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση, καθίσταται αυτόματα εκ του γεγονότος αυτού, τομέας δράσης κατά προτεραιότητα για την Κοινότητα στο χώρο της δημόσιας υγείας. Η σημασία αυτού του πολύπλευρου φαινομένου και οι δυσκολίες, που απαντώνται από τα κράτη μέλη κατά τον αγώνα τους για τη μείωση των σοβαρών επιπτώσεων του στην κοινωνία και στα άτομα, οδήγησαν σε μια σειρά πρωτοβουλιών που ελήφθησαν σε κοινοτικό επίπεδο στη διάρκεια των τελευταίων ετών. Το ευρύ φάσμα πρωτοβουλιών που εγκρίθηκαν από το Συμβούλιο και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο δείχνει ότι τα όργανα αυτά αποδίδουν ιδιαίτερη σημασία σ'αυτό το πρόβλημα και ότι κρίνουν απαραίτητες τις ενέργειες σε κοινοτικό επίπεδο ως συμβολή στη λύση του. Η στάση αυτή ενισχύθηκε με το άρθρο 129, το οποίο ορίζει ότι η τοξικομανία πρέπει να αποτελεί αντικείμενο κατά προτεραιότητα δράσης της Κοινότητας.

Η ορθολογική χρήση του χορηγούμενου προϋπολογισμού βασίζεται στα εξής:

- α) στη συγκεκριμένη εφαρμογή της αρχής της επικουρικότητας, όσον αφορά τον καθορισμό των τομέων δραστηριότητας για κοινοτικές πρωτοβουλίες, τον καθορισμό της φύσης αυτών των πρωτοβουλιών, καθώς και των μέτρων που πρέπει να λαμβάνονται και να συγχρηματοδοτούνται·
- β) στην έννοια της κοινοτικής προστιθέμενης αξίας που θα εξακολουθήσει να εκφράζεται με δράση συντονισμού των εθνικών ενεργειών, διάδοση των πληροφοριών και των εμπειριών, καθορισμό προτεραιοτήτων, διεύρυνση των ευρωπαϊκών δικτύων, επιλογή ευρωπαϊκών σχεδίων, παροχή κινήτρων και κινητοποίηση όλων των παραγόντων.

Η υποστήριξη των σχεδίων που πραγματοποιούνται στα κράτη μέλη αποτελεί την κύρια μέθοδο εφαρμογής του προγράμματος. Η επιλογή σχεδίων προτεραιότητας στηρίζεται, σε μεγάλο βαθμό, στους γενικούς και ενδιάμεσους στόχους ενώ η εφαρμογή των ίδιων των ενεργειών εξαρτάται επίσης από την ποιότητα και την αξιοπιστία των σχεδίων που υποβάλλονται στη διάρκεια του έτους στην αρμόδια υπηρεσία.

Τα κριτήρια επιλογής για τα σχέδια είναι τα εξής:

- συμβατότητα με τους στόχους και συμφωνία τουλάχιστον με ένα από τους καθορισμένους στόχους·
- μελέτη της κοινοτικής "προστιθέμενης αξίας" του σχεδίου (διακρατική συμμετοχή, ανάπτυξη προτύπου εφαρμόσιμου και σε άλλα κράτη μέλη, πληροφορίες χρησιμοποιήσιμες και σε άλλα κράτη μέλη κλπ)·

- προβλεπόμενη αποτελεσματικότητα και αποδοτικότητα·
- σαφήνεια και αιτιολογία των αναγκών·
- πληθυσμός που στοχεύεται ή θίγεται από τη δράση·
- καταλληλότητα της μεθοδολογίας που θα χρησιμοποιηθεί·
- ικανότητα και εμπειρία του οργανωτή·
- επάρκεια του προϋπολογισμού της δράσης για τους στόχους·
- υποστήριξη των εθνικών εταίρων στα σχέδια·
- αξιολόγηση καθοριζόμενη αντικειμενικά.

9.3 Παρακολούθηση και αξιολόγηση της δράσης

Η παρακολούθηση της δράσης εξασφαλίζεται: σε κοινοτικό επίπεδο από τις υπηρεσίες της Επιτροπής· σε εθνικό επίπεδο από τις εθνικές επιτροπές συντονισμού, εφόσον τα κράτη μέλη αποφασίσουν τη σύσταση τέτοιων επιτροπών, από τα υπουργεία που είναι αρμόδια για τον τομέα της πρόληψης της τοξικομανίας, τις ΜΚΟ και τους υπεύθυνους για την εφαρμογή και τη διεξαγωγή των ειδικών σχεδίων.

Η αξιολόγηση συνίσταται κυρίως στα εξής:

- μια ανεξάρτητη αξιολόγηση των κυρίων επιχορηγούμενων ενεργειών και μελετών·
- μια σφαιρική έκθεση σχετικά με τις ενέργειες που θα εφαρμοστούν στο πλαίσιο του προγράμματος, η οποία πρέπει να υποβληθεί από την Επιτροπή στο Συμβούλιο, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή Περιφερειών, τόσο κατά τα μέσα της περιόδου διάρκειας της δράσης, όσο και κατά τη λήξη του προγράμματος.

Δείκτες απόδοσης που έχουν επιλεγεί για αυτήν την αξιολόγηση:

- αποτελέσματα και συμπεράσματα των συνεδριάσεων εμπειρογνομόνων·
- ανάλυση των πράξεων των συσκέψεων και του καταλόγου συμμετεχόντων·
- εκτίμηση του πληθυσμού στόχου που καλύπτεται και ενδεχόμενες επιπτώσεις στα μέσα ενημέρωσης·
- αξιολόγηση των σχεδίων από υπαλλήλους και/ή συνεργάτες της Επιτροπής·
- ανάλυση των ενδιαμέσων εκθέσεων σχετικά με τις προβλεπόμενες και χρηματοδοτούμενες ενέργειες, η οποία να επιτρέπει εφόσον χρειάζεται αναπροσανατολισμό των ενεργειών·
- μελέτες αντίκτυπου από εξωτερικούς οργανισμούς·
- καταλληλότητα της μεθοδολογίας που χρησιμοποιείται από τους οργανωτές·
- επάρκεια του προϋπολογισμού της δράσης για τους στόχους·
- σαφήνεια των αρχικών στόχων·
- ικανότητες και εμπειρία των οργανωτών·
- διάδοση των αποτελεσμάτων·

Καθόσον πρόκειται για ενέργειες που αφορούν τη δημόσια υγεία και των οποίων τα αποτελέσματα δεν είναι δυνατόν να υπολογιστούν παρά μακροπρόθεσμα, η αξιολόγηση θα αφορά μάλλον τη διαδικασία παρά τον αντίκτυπο.

Προβλεπόμενες διατυπώσεις και περιοδικότητα της αξιολόγησης:

- κατάρτιση ενδιαμέσων και τελικών εκθέσεων σχετικά με τις διάφορες ενέργειες που θα έχουν αναληφθεί στον τομέα·

- ανάπτυξη πρότυπου δελτίου αξιολόγησης της δράσης, το οποίο πρέπει να υποβάλλεται από τους δικαιούχους μαζί με τις τελικές εκθέσεις τους και έλεγχος αυτών των δελτίων από τους υπαλλήλους (είτε στην Επιτροπή είτε επί τόπου).

9.4 Συνοχή με το δημοσιονομικό προγραμματισμό

Προβλέπεται η δράση στο δημοσιονομικό προγραμματισμό της ΓΑ για τα υπόψη έτη;
Ναι.

10. ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ (μέρος Α του προϋπολογισμού)

Προσωπικό που απασχολείται αποκλειστικά στην ίδια τη δράση. Εκτός του υφισταμένου προσωπικού, για την ενέργεια θα χρειαστούν δύο υπάλληλοι Α, ένας υπάλληλος Β και το αντίστοιχο ενός και μισού υπαλλήλου C, λαμβανομένων υπόψη των αποτελεσμάτων της διαδικασίας προϋπολογισμού του 1995 και της απόφασης της Επιτροπής για τη χορήγηση πιστώσεων.

Ανάγκες πιστώσεων προσωπικού:

Οι ανάγκες πιστώσεων προσωπικού εκτιμώνται περίπου σε 333.000 ECU για το 1995 (τίτλοι Α1, Α2 και Α5).

Για την έναρξη και την εφαρμογή αυτού του νέου προγράμματος δράσης προβλέπονται οι ακόλουθες συνεδριάσεις και αποστολές για το 1995:

Συνεδριάσεις:

- 2 συνεδριάσεις εθνικών συντονιστών
(2 x 24 x 658 = 31 584) 32 000
- 6 συνεδριάσεις εμπειρογνομόνων
(6 x 12 x 658 = 47 376) 47 000
- συνέδρια και σεμινάρια παρουσίασης του νέου προγράμματος
(2 x 48 x 658 = 63 168) 63 000

σύνολο για συνεδριάσεις: 142 000 ECU

Αποστολές:

- Λουξεμβούργο - Βρυξέλλες (5 αποστολές ανά μήνα)
(60 x 200 = 12 000) 12 000
- Άλλες αποστολές (κράτη μέλη)
(25 x 1 000 = 25 000) 25 000

σύνολο για αποστολές: 37 000 ECU

COM(94) 223 τελικό

ΕΓΓΡΑΦΑ

GR

05

Αριθ. καταλόγου : CB-CO-94-238-GR-C

ISBN 92-77-69530-7

Υπηρεσία Επισήμων Εκδόσεων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων
L-2985 Luxembourg